

Αρχίζει η κατ' οίκον διανομή φαρμάκων υψηλού κόστους

«Δεν είναι αξιοπρεπές ένας καταπονημένος συμπολίτης να περνάει ώρες στην ουρά», δήλωσε ο Κ. Μητσοτάκης – Από 16 Ιουνίου η αποστολή τους σε ασθενείς

ΡΕΠΟΡΤΑΖ Βασίλης Βενιζέλος

Ξεκινά από τις 16 Ιουνίου η αποστολή κατ' οίκον Φαρμάκων Υψηλού Κόστους (ΦΥΚ). Τη νέα υπηρεσία του Εθνικού Οργανισμού Παροχής Υπηρεσιών Υγείας (ΕΟΠΥΥ), η οποία θα εξυπηρετήσει χιλιάδες χρονίως πάσχοντες ασφαλισμένους του Οργανισμού παρουσίασε χθες το πρωί ο πρωθυπουργός από το Συνεδριακό Κέντρο του ΕΟΠΥΥ στην Πεύκη της Αττικής. Στην εκδήλωση παρέστη και ο υπουργός Υγείας, Άδωνις Γεωργιάδης.

Ο Κυριάκος Μητσοτάκης έκανε λόγο για μια πολύ σημαντική και συγκινητική ημέρα καθώς, όπως είπε, ένα χρόνιο όραμα, ένα αίτημα των ενώσεων ασθενών για το αυτονόητο δικαίωμα στην αξιοπρέπεια και στη φροντίδα του κράτους γίνεται πραγματικότητα. «Δεν είναι αξιοπρεπές ένας καταπονημένος συμπολίτης να περνάει ώρες στην ουρά», είπε χαρακτηριστικά.

«Θυμάμαι τότε ευαισθητοποιήθηκα για πρώτη φορά, βλέποντας τις εικόνες της ντροπής, όπως τις χαρακτήρισε ο υπουργός, στον ΕΟΠΥΥ και είπα μέσα μου δεν μπορεί, πρέπει να υπάρχει κάποιος καλύτερος τρόπος για να μπορούμε να εξυπηρετούμε τους συμπολίτες μας, οι οποίοι έχουν ανάγκη πρόσβασης σε αυτά τα φάρμακα», τόνισε ο πρωθυπουργός και πρόσθεσε: «Και πράγματι, μέσα από συστηματική δουλειά του υπουργείου και του ΕΟΠΥΥ, βρισκόμαστε σήμερα στην ευχάριστη θέση να μπορούμε να εξαγγείλουμε την καθολική κατ' οίκον διανομή των φαρμάκων του ΕΟΠΥΥ, η οποία θα ξεκινήσει από τις 16 Ιουνίου».

Αφού επισήμανε ότι «θα είμαστε από πάνω για να αντιμετωπίσουμε τυχόν δυσκολίες», εξήρε την προσπάθεια η οποία

οδήγησε στην εν λόγω υπηρεσία: «Αυτό που θέλω απλά να επισημάνω και να υπερτονίσω είναι ότι πίσω από κάθε τέτοια πρωτοβουλία κρύβεται πολύ σκληρή δουλειά, κανονιστική, ρυθμιστική, δουλειά στο πεδίο, έτσι ώστε να είναι κανείς σίγουρος ότι αυτό το σχέδιο θα υλοποιηθεί με την αποτελεσματικότητα και με τη χρονική συνέπεια που αυτό επιβάλλει. Θα ξεκινήσουμε λοιπόν στις 16 Ιουνίου με μια συνεργασία με εταιρεία πιστοποιημένη. Ζητούμε από τους συμπολίτες μας να εμπιστευθούν αυτό το καινούργιο κανάλι διανομής, το οποίο πράγματι θα κάνει τη ζωή σας πολύ καλύτερη και πολύ ευκολότερη».

Την ίδια στιγμή, την ικανοποίησή της εξέφρασε η Ένωση Ασθενών Ελλάδας (ΕΝΑΣΕΛ): «Χαιρετίζουμε την καθολική εφαρμογή μιας τόσο σημαντικής παρέμβασης που απαντά σε μια διαχρονική ανάγκη των ασθενών: την απρόσκοπτη, αξιοπρεπή και ασφαλή πρόσβαση στη φαρμακευτική τους αγωγή».

Ο Κυριάκος Μητσοτάκης με τον υπουργό Υγείας, Άδωνι Γεωργιάδη στο Συνεδριακό Κέντρο του ΕΟΠΥΥ στην Πεύκη της Αττικής

2. « ΕΡΓΑΛΕΙΟ » (ΚΑΙ) ΟΙ ΝΕΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ

Μέσο: ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

Ημ. Έκδοσης: . . . 08/06/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 08/06/2025

Σελίδα: 20

ΓΡΑΦΕΙΟ ΧΡΗΣΤΟΣ ΡΟΪΛΟΣ *

«Εργαλείο» (και) οι νέες τεχνολογίες

Η τηλεϊατρική είναι μια ιδέα που λες ότι έχει φτιαχτεί για το Αιγαίο. Εδώ και έξι χρόνια κάνουμε μεγάλη προσπάθεια να αξιοποιήσουμε τον εξοπλισμό που έχουμε στη διάθεσή μας στα νησιά. Πρόκειται για υπερσύγχρονους θαλάμους, με ιατρικά εργαλεία υψηλού κόστους. Αυτή τη στιγμή έχουμε φτάσει σε ένα πολύ καλό επίπεδο, από τα 800 ιατρικά ραντεβού τον χρόνο, φέτος θα ξεπεράσουμε τα 3.500.

Ενας αγροτικός ιατρός ή ένας νοσηλεύτης, χρησιμοποιώντας τα ψηφιακά εργαλεία, εξετάζει τον ασθενή και

τον παρακολουθεί μέσω τηλεϊατρικής ειδικευμένος γιατρός σε κάποιο από τα νοσοκομεία της δικής μας Υγειονομικής Περιφέρειας. Σκεφτείτε πόσο πιο ασφαλής θα νιώθει ένας νέος αγροτικός γιατρός μας, σε ένα μικρό νησί του Αιγαίου, όταν ο καιρός δεν επιτρέπει την άμεση διακομιδή, και μέσω της τηλεϊατρικής θα έχει βοήθεια έστω και από μακριά.

Είναι πάρα πολύ σημαντικό να αναπτύξουμε ακόμα περισσότερο την τηλεϊατρική, με στόχο μέχρι το τέλος του έτους να υλοποιήσουμε την τηλεφωμενση, που θα μας επιτρέψει την 24ωρη

κάλυψη όλων των νησιωτικών μονάδων μας για κάθε επείγον περιστατικό.

Η υγειονομική κάλυψη των νησιών μπορεί να αποτελέσει πρότυπο ποιότητας. Πρωτοβουλίες και έργα -τα οποία μετατρέπουν ανενεργά κτίρια σε λειτουργικές κατοικίες, αξιοποιούν τις νέες τεχνολογίες αιχμής και υιοθετούν προηγμένα συστήματα τηλεϊατρικής- αποδεικνύουν ότι η συνέργεια υπουργείου Υγείας, Υγειονομικής Περιφέρειας, Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ιδιωτικών φορέων και οργανώσεων της Κοινωνίας των Πολιτών αποδίδει απτά, μετρήσιμα απο-

τελέσματα: βελτιώνει τη στελέχωση των υγειονομικών μονάδων, μειώνει τα κενά εφημέρευσης και ενισχύει το αίσθημα ασφάλειας των νησιωτών.

Όταν αυτή η δυναμική κλιμακωθεί στο επίπεδο που θέλουμε, θα προσεγγίσουμε τον στρατηγικό στόχο: την παροχή ποιοτικών υπηρεσιών Υγείας σε όλους τους Έλληνες, ανεξάρτητα από το αν ζουν στην ηπειρωτική ή τη νησιωτική χώρα.

* Διοικητής της 2ης Υγειονομικής Περιφέρειας (ΥΠΕ) Πειραιώς και Αιγαίου

Συνέντευξη

10

ΚΥΡΙΑΚΗ 08.06.25

Συνέντευξη στην ΠΕΝΥ ΑΒΡΑΜΙΔΗ

τα κίνητρα και τις φοροαπαλλαγές για επιχειρήσεις που επενδύουν στην έρευνα και την ανάπτυξη, που φτάνουν έως και το 315%, μέσω του νέου αναπτυξιακού νόμου, αναφέρεται ο υφυπουργός Ανάπτυξης, Σταύρος Καλαφάτης, μιλώντας στην «Κυριακάτικη Απογευματινή» και προαναγγέλλει την ενίσχυση της χρηματοδότησης για έργα Τεχνητής Νοημοσύνης, ειδικά για startups και ΜμΕ, και την υιοθέτησή της σε στρατηγικούς τομείς της οικονομίας. Ο υφυπουργός Ανάπτυξης μιλά για τα έργα που υλοποιούνται στη Θεσσαλονίκη και εκτιμά ότι όσο πιο αποτελεσματική είναι η κυβέρνηση τόσο πιο κοντά στην αυτοδυναμία θα βρίσκεται η Νέα Δημοκρατία στις επόμενες εκλογές.

Έχετε αναλάβει το χαρτοφυλάκιο της Έρευνας και της Καινοτομίας του υπουργείου Ανάπτυξης. Πώς θα μεταφραστούν οι πολιτικές σας σε στήριξη για τις επιχειρήσεις;

Η Έρευνα και η Καινοτομία βρίσκονται στον πυρήνα μιας σύγχρονης ανταγωνιστικής οικονομίας. Στο υπουργείο Ανάπτυξης, με οδηγίες του πρωθυπουργού Κυριάκου Μητσοτάκη και σε συνεργασία με τον υπουργό Τάκη Θεοδωρικάκο, υλοποιούμε μια ολοκληρωμένη στρατηγική που στοχεύει στη σύνδεση της έρευνας με την παραγωγή και περιλαμβάνει χρηματοδοτικά εργαλεία, φορολογικά κίνητρα, υποστήριξη μεταφοράς τεχνολογίας και ενίσχυση συνεργασιών, με σκοπό να καταστεί η καινοτομία βασικός μοχλός ανάπτυξης για τις ελληνικές επιχειρήσεις. Στον νέο αναπτυξιακό νόμο, που ψηφίσαμε πρόσφατα, ενσωματώσαμε στο ευρύτερο καθεστώς χρηματοδότησης «Σύγχρονες Τεχνολογίες» τα προηγούμενα καθεστώτα για Έρευνα και Εφαρμοσμένη Καινοτομία και τον Ψηφιακό Μετασχηματισμό Επιχειρήσεων. Επιπλέον, μπορούν να ενταχθούν σε χρηματοδότηση και οι μεσαίες επιχειρήσεις. Δίνουμε κίνητρα και παρέχουμε αυξημένες φοροαπαλλαγές για επενδύσεις σε έρευνα και ανάπτυξη, που φτάνουν έως και το 315%. Στήριζουμε τη μεταφορά τεχνολογίας προς τους παραγωγικούς φορείς και προωθούμε τη συνεργασία μεταξύ ερευνητικών κέντρων, Πανεπιστημίων και επιχειρήσεων.

Στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Ανταγωνιστικότητας συζητήσατε και για την Τεχνητή Νοημοσύνη. Τι να περιμένουμε το επόμενο διάστημα από την εφαρμογή της Α.Ι. στον τομέα των επιχειρήσεων; Σχεδιάζετε προγράμματα χρηματοδότησης;

Η Τεχνητή Νοημοσύνη είναι εργαλείο για την ανάπτυξη και την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων. Στο πλαίσιο αυτό σχεδιάζουμε και υλοποιούμε προγράμματα χρηματοδότησης και δράσεις που ευθυγραμμίζονται με την ευρωπαϊκή στρατηγική με υιοθέτηση καινοτόμων τεχνολογιών, συνεργασία μεταξύ ερευνητικών κέντρων και επιχειρήσεων και ανάπτυξη δεξιοτήτων. Όπως για παράδειγμα η δράση κρατικών ενισχύσεων «Ερευνώ - Καινοτομώ» της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου 2021-2027. Σχεδιάζουμε, μεταξύ άλλων, την ενίσχυση

Σταύρος Καλαφάτης «Οι επενδύσεις στην έρευνα φέρνουν φοροαπαλλαγές έως και 315%»

► Ο υφυπουργός Ανάπτυξης μιλά στην «Κυριακάτικη Απογευματινή» για τον νέο αναπτυξιακό νόμο και όλα τα εργαλεία χρηματοδότησης των ελληνικών επιχειρήσεων

“

Η ανάπτυξη της Θεσσαλονίκης είναι στρατηγική επιλογή του πρωθυπουργού. Υλοποιούνται μεγάλα έργα, που αλλάζουν την εικόνα της πόλης

ση της χρηματοδότησης για έργα Τεχνητής Νοημοσύνης, ειδικά για startups και ΜμΕ, και την υιοθέτησή της σε στρατηγικούς τομείς της οικονομίας. Την ενίσχυση δεξιοτήτων και ταλέντων, ώστε να υποστηριχθεί η ανάπτυξη καινοτόμων εφαρμογών. Στην εξειδίκευση του Εθνικού Στόχου 1.4 του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης αναμένονται τέτοιες δράσεις δημόσιας δαπάνης 140 εκατ. ευρώ, μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα» (ΕΣΠΑ 2021-2027). Ταυτόχρονα, σχεδιάζουμε ν' αξιοποιήσουμε τα προ-

γράμματα «Ορίζων Ευρώπη» και «Ψηφιακή Ευρώπη», που προβλέπουν επενδύσεις στην Τεχνητή Νοημοσύνη για να στηρίξουμε τις ελληνικές επιχειρήσεις στην ψηφιακή μετάβαση και την καινοτομία. Η Τεχνητή Νοημοσύνη δεν είναι απλά μια τεχνολογική εξέλιξη, αλλά το κλειδί για να ξεκλειδώσουμε τον νέο κόσμο που έρχεται. Και η Ελλάδα είναι έτοιμη όχι μόνο να τον ακολουθήσει, αλλά να τον διαμορφώσει. Είμαστε περήφανοι που στη χώρα μας δημιουργείται ένα από τα 7 πρώτα εργοστάσια Τεχνητής Νοημοσύνης, όπως ανακοίνωσε ο προ-

θυπουργός, το Α.Ι. «Pharos». Και για τη συμμετοχή μας σε ακόμη δύο εμβληματικά έργα, το «Θώραξ» για την άμυνα και το «Ηρώ» για τη Ρομποτική, που καθιστούν την Ελλάδα hub καινοτομίας και συμβάλλουν στην επιστροφή νέων επισημόνων στην πατρίδα μας.

Πρόσφατα βρεθήκατε στη Νάουσα για την υπογραφή μνημονίου συνεργασίας με τον Δήμο Νάουσας για την ίδρυση παραρτήματος του ΕΚΕΤΑ. Πώς μπορούν η Έρευνα και η Καινοτομία να συμβάλουν στην περιφερειακή ανάπτυξη;

Η Έρευνα και η Καινοτομία αποτελούν βασικά εργαλεία για την περιφερειακή ανάπτυξη. Στο πλαίσιο αυτό ενισχύουμε την ανταγωνιστικότητα και εξωστρέφεια των επιχειρήσεων μέσω χρηματοδοτικών δράσεων για την παραγωγή νέων ή βελτιωμένων προϊόντων και υπηρεσιών. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η δράση «Έρευνα και Καινοτομία στη Δυτική Ελλάδα», για επιχειρήσεις της περιφέρειας με προϋπολογισμό από 75.000 έως 350.000 ευρώ. Ταυτόχρονα, προωθούμε τη δημιουργία συνεργατικών σχημάτων επιχειρήσεων με ερευνητικούς φορείς και ενθαρρύνουμε τοπικά οικονομικά συστήματα καινοτομίας. Υποστηρίζουμε τη δημιουργία καινοτόμων συστάδων επιχειρήσεων (clusters) καθώς και νεοφυών επιχειρήσεων.

Στη Θεσσαλονίκη έχει ξεκινήσει καμπάνια ενημέρωσης για τα έργα που υλοποιούνται σε κάθε δήμο της πόλης. Η διαφήμιση των πεπραγμένων σας θα μπορούσε να ερμηνευθεί από τα χαμηλά ποσοστά που καταγράφει η Ν.Δ. στη Βόρεια Ελλάδα;

Η ανάπτυξη της Θεσσαλονίκης είναι στρατηγική επιλογή του πρωθυπουργού. Από την πρώτη περίοδο της διακυβέρνησής μας δρομολογήθηκαν και υλοποιούνται μεγάλα έργα που αλλάζουν την εικόνα της πόλης και βελτιώνουν την καθημερινότητα των πολιτών. Η Θεσσαλονίκη μπαίνει σε μια νέα εποχή. Η αρχή έγινε με το εμβληματικό έργο του Μετρό Θεσσαλονίκης και συνεχίζεται με σειρά μεγάλων έργων, όπως η επέκτασή του προς την Καλαμαριά, το Flyover, τα δύο νέα νοσοκομεία, Παιδιατρικό και Ογκολογικό, οι αναπλάσεις και οι νέες υποδομές στην Παιδεία. Έργα που αλλάζουν την εικόνα της πόλης με στόχο να γίνει πιο λειτουργική, πιο φιλική, πιο ανθρώπινη σε πολίτες και επισκέπτες.

Γενικότερα, η Ν.Δ. έχει παρουσιάσει ανάκαμψη στις μετρήσεις, ωστόσο τα ποσοστά της παραμένουν μακριά από τον στόχο της αυτοδυναμίας. Πώς θα δοκιμάσετε την κατάρτη δευτέρης τετραετίας;

Πρώτ' απ' όλα οι δημοσκοπήσεις αποτυπώνουν την ξεκάθαρη υποχροή της Νέας Δημοκρατίας και του πρωθυπουργού Κυριάκου Μητσοτάκη. Και αυτό μάλλον συμβαίνει ενώ βρισκόμαστε στο μέσον της δεύτερης τετραετίας της κυβέρνησής μας. Από εκεί και πέρα οι πολίτες μας ζητούν πιο γρήγορο βηματισμό και μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα. Εκεί και θα κριθούμε. Αρα το συμπέρασμα είναι ξεκάθαρο: Όσο πιο αποτελεσματική είναι η κυβέρνηση τόσο πιο κοντά στην αυτοδυναμία θα βρίσκεται η Νέα Δημοκρατία.

4. ΦΑΡΜΑΚΑ ΚΑΤ ' ΟΙΚΟΝ ΑΠΟ ΤΙΣ 16 ΙΟΥΝΙΟΥ

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ημ. Έκδοσης: . . . 07/06/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 07/06/2025

Σελίδα: 1

Φάρμακα κατ' οίκον από τις 16 Ιουνίου

Οι ασθενείς θα λαμβάνουν τα σκευάσματα σε 24 με 48 ώρες

Κάθε ασθενής από τις 120.000 που επισκέπτονται τα φαρμακεία του ΕΟΠΥΥ θα έχει το δικαίωμα να λαμβάνει τα φάρμακα υψηλού κόστους στο σπίτι, στο γραφείο ή ακόμη και στην εξοχική του κατοικία χωρίς καμία οικονομική επιβάρυνση από τις 16 Ιουνίου. Μπαίνει

έτσι τέλος στις ουρές που συχνά σχηματίζονταν έξω από τα φαρμακεία του ΕΟΠΥΥ, όπου πάσχοντες περίμεναν για ώρα καθισμένοι σε скаλιά και παγκάκια. Οι ασθενείς θα λαμβάνουν τα φάρμακά τους από πιστοποιημένη εταιρεία μέσα σε 24 με 48 ώρες. **Σελ. 6**

Φάρμακα υψηλού κόστους στο σπίτι με «συνταγή» ΕΟΠΥΥ

Οι ασθενείς σκημάτιζαν ουρές που έμοιαζαν ατέλειωτες. Ορισμένοι περίμεναν μέχρι και δύο ώρες για να έρθει η σειρά τους. Δεκάδες άτομα, πολλοί ανοσοκατεσταλμένοι, πολλοί που είχαν ταξιδέψει από μακριά, συγκεντρώνονταν έξω από τα φαρμακεία του ΕΟΠΥΥ για να προμηθευτούν φάρμακα υψηλού κόστους. Κάθε μήνα, περισσότεροι από 120.000 ασθενείς επισκέπτονται τα φαρμακεία του ΕΟΠΥΥ για τα συγκεκριμένα φάρμακα, με κόστος χρόνου και κόυ-ρασας για ανθρώπους που συχνά πρέπει να εξοικονομούν δυνάμεις. Χθες όμως ανακοινώθηκε ότι αυτό επιτέλους θα αλλάξει.

Από τις 16 Ιουνίου κάθε ασθενής θα έχει το δικαίωμα να λαμβάνει τα φάρμακα υψηλού κόστους –είτε είναι ψυχρής αλυσίδας είτε όχι– στο σπίτι, στο γραφείο ή ακόμα και στην εξοχική του κατοικία, χωρίς οικονομική επιβάρυνση.

Σε εκδήλωση του ΕΟΠΥΥ, στην οποία παρέστη χθες και ο πρωθυπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης, διευκρινίστηκε ότι οι ασθενείς θα λαμβάνουν τα φάρμακα μέσα σε 24 με 48 ώρες. Τα μόνα προαπαιτούμενα είναι να διαθέτουν ηλεκτρονική συνταγή, άυλη γνωμάτευση και να έχουν ενεργοποιήσει την υπηρεσία αποστολής κατ' οίκον ηλεκτρονικά, μέσω της πλατφόρμας του ΕΟΠΥΥ. Σύμφωνα με τον Οργανισμό, οι συνταγές ελέγχονται και εκτελούνται από φαρμακοποιούς. «Η διακίνηση των φαρμάκων γίνεται από πιστοποιημένη εταιρεία», συμπλήρωσαν.

Νωρίτερα φέτος, ρεπορτάζ της «Κ» είχε αποτυπώσει τις ουρές έξω από φαρμακεία του ΕΟΠΥΥ, όπως αυτά της Καλλιθέας και του Πειραιά. Πάσχοντες άνθρωποι περίμεναν για ώρα καθισμένοι σε εξωτερικά σκαλιά και παγκάκια. «Στην καλύτερη των περιπτώσεων», είχε αναφέρει η 50χρονη Γιώτα, μία από τους ανθρώπους που είχαν μιλήσει στην «Κ», η οποία ταξίδευε από την Ελευσίνα στο φαρμακείο του ΕΟΠΥΥ στην Καλλιθέα για τα φάρμακά της, «κάθε φορά περιμένω μία ώρα».

«Σκεφτόμαστε πολλές φορές

ποιος είναι ο ρόλος και το νόημα της πολιτικής και περνάμε μέσα από πολλές δυσκολίες και πολλές αντιξοότητες, είναι όμως ορισμένες μέρες που πραγματικά αισθάνεται κανείς ότι όλη αυτή η προσπάθεια αξίζει τον κόπο», δήλωσε ο πρωθυπουργός, «ειδικά όταν μπορεί μέσα από τέτοιου είδους παρεμβάσεις να κάνει καλύτερη τη ζωή των συμπολιτών μας που έχουν και τη μεγαλύτερη ανάγκη τελικά». Ο υπ. Υγείας Αδωνις Γεωργιάδης ανέφερε ότι η μείωση της ταλαιπωρίας των ανθρώπων στις

Από τις 16 Ιουνίου οι ασθενείς θα λαμβάνουν τα σκευάσματα σε 24 με 48 ώρες, αρκεί να έχουν ηλεκτρονική συνταγή και άυλη γνωμάτευση.

ουρές του ΕΟΠΥΥ ήταν ένας από τους βασικούς του στόχους. Πέρα από την ηλεκτρονική πλατφόρμα για τα ραντεβού, ο υπουργός συμπλήρωσε πως έχουν προσληφθεί 25 επιπλέον φαρμακοποιοί στα φαρμακεία του ΕΟΠΥΥ. «Υλοποιούμε τώρα την καθολική εφαρμογή διανομής κατ' οίκον και θα ανακοινώσουμε τις επόμενες μέρες τον τρόπο της συνεργασίας μας με τα ιδιωτικά φαρμακεία», τόνισε. «Δεν μιλάμε για μια απλή παροχή», δήλωσε η διοικήτρια του ΕΟΠΥΥ Θεανώ Καρποδίνη, «αλλά για την πρώτη τέτοια υπηρεσία σε πανευρωπαϊκό επίπεδο».

Η αντιπρόεδρος της Ένωσης Ασθενών Ελλάδας, Μέλη Τσεκούρα, χαρέτισε την πρωτοβουλία. «Η μεταφορά της φαρμακευτικής αγωγής στην οικία του ασθενούς, ιδίως για τις ευάλωτες πληθυσμιακές ομάδες ή για όσους διαμένουν σε απομακρυσμένες περιοχές, συνιστά αναβάθμιση των υπηρεσιών υγείας, εξοικονόμηση χρόνου, πόρων, αλλά και ουσιαστική ανακούφιση. Αυτό είναι η ποιότητα ζωής».

ΗΛΙΑΝΑ ΜΑΓΡΑ

5. ΠΑΡΑΓΩΓΗ 7 ΕΚΑΤ . ΦΙΑΛΙΔΙΩΝ ΗΠΑΡΙΝΗΣ ΑΠΟ ΤΗ ΒΙΑΝΕΞ

Μέσο:ΝΑΥΤΕΜΠΟΡΙΚΗ

Ημ. Έκδοσης: . . .07/06/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .07/06/2025

Σελίδα:28

LEO PHARMA

Παραγωγή 7 εκατ. φιαλιδίων ηπαρίνης από τη ΒΙΑΝΕΞ

ΝΕΑ γραμμή παραγωγής τυπικής μη κλασματοποιημένης ηπαρίνης και ηπαρίνης χαμηλού μοριακού βάρους ξεκινά στην Ελλάδα, μέσω της συνεργασίας της εταιρείας LEO Pharma Hellas και του ομίλου ΒΙΑΝΕΞ. Όπως εξήγησε ο πρόεδρος και διευθύνων σύμβουλος της ΒΙΑΝΕΞ, Δημήτρης Π. Γιαννακόπουλος, η συνεργασία ξεκίνησε πριν από 1,5 χρόνο αλλά τώρα ολοκληρώθηκε η επένδυση στο εργοστάσιο Α της ΒΙΑΝΕΞ, όπου πλέον λειτουργεί η μοναδική στην Ελλάδα γραμμή παραγωγής, για την πλήρωση στείρων υγρών προϊόντων, τεχνολογίας Isolator και, συνεπώς, ξεκινά η παραγωγή ηπαρίνης, με δυνατότητα 7 εκατομμυρίων φιαλιδίων

ετησίως, για Ελλάδα, όλη την Ευρώπη και σχεδόν παγκοσμίως. Με αφορμή την παρουσίαση της νέας γραμμής παραγωγής, ο υπουργός Ανάπτυξης, Τάκης Θεοδωρικάκος, σημείωσε ότι η ελληνική φαρμακοβιομηχανία αποτελεί έναν από τους δυναμικότερους κλάδους της ελληνικής οικονομίας και, αντιπροσωπεύοντας το 10% του ευρωπαϊκού παραγωγικού ιστού, συγκαταλέγεται στα 5 πιο σημαντικά hubs παραγωγής φαρμάκων στην Ε.Ε. Με 45 σύγχρονες μονάδες και εξαγωγική παρουσία σε περισσότερες από 85 χώρες, «συνεισφέρει ετησίως 2,8 δισ. ευρώ στο ΑΕΠ της χώρας», τόνισε.

Ανθή Αγγελοπούλου

[SID: 24688477]

6. ΥΠΕΓΡΑΦΗ Η ΣΥΜΒΑΣΗ ΔΙΑΚΙΝΗΣΗΣ ΦΑΡΜΑΚΩΝ ΥΨΗΛΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ

Μέσο:ΝΑΥΤΕΜΠΟΡΙΚΗ

Ημ. Έκδοσης: ...07/06/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: ...07/06/2025

Σελίδα:29

UNIOG - ΕΟΠΥΥ

Υπεγράφη η σύμβαση διακίνησης Φαρμάκων Υψηλού Κόστους

Της **Ανθής Αγγελοπούλου**
aaggelopoulos@nafteemporiki.gr

ΣΤΙΣ 16 ΙΟΥΝΙΟΥ ξεκινά επίσημα η μεταφορά Φαρμάκων Υψηλού Κόστους (ΦΥΚ) μέσω της UNIOG S.A. LOGISTICS στα σπίτια των ασθενών έπειτα από τη σύμβαση που υπέγραψε η εταιρεία με τον ΕΟΠΥΥ. Η διάρκεια της σύμβασης ορίστηκε συνολικά στους 26 μήνες και το συνολικό συμβατικό τίμημα ανέρχεται σε 8.785.214,29, πλέον ΦΠΑ 24%, δηλαδή 10.893.665,72 ευρώ.

Το έργο συνοπτικά περιλαμβάνει την αποστολή φαρμάκων κατ' οίκον στους ασθενείς, ενώ σε συγκεκριμένες περιπτώσεις η παράδοση θα γίνεται σε συμβεβλημένο ιδιωτικό φαρμακείο

ή άλλη δομή υγείας που θα επιλέξει ο ασθενής. Στο αντικείμενο του έργου περιλαμβάνονται το σύνολο των φαρμάκων του ΕΟΠΥΥ τα οποία και πρέπει να μεταφέρονται υπό ελεγχόμενες συνθήκες (θερμοκρασίας, υγρασία, κ.λπ.) και σε κάθε περίπτωση σε συμμόρφωση με τις απαιτήσεις διαχείρισης του εκάστοτε φαρμάκου. Μέσα στην εβδομάδα θα ανακοινωθεί και η συμφωνία ΕΟΠΥΥ με τα φαρμακεία για τη διάθεση των ΦΥΚ. Ωστόσο, ο ΠΦΣ έχει προσφύγει στο ΣτΕ και αναμένεται η απόφαση τον Σεπτέμβριο διότι οι φαρμακοποιοί θεωρούν αντιεπισημονικό τον τρόπο διάθεσης μέσω courier.

[SID: 24688380]

Μέσο: ΠΡΩΤΟ ΘΕΜΑ

Ημ. Έκδοσης: ... 08/06/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: ... 08/06/2025

Σελίδα: 43

ΣΤΗΝ
**Παναγιώτα
Καρλατήρα**
totakalatra@gmail.com

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Μάριος Θεμιστοκλέους

**«Σήμερα το ΕΣΥ
έχει το περισσότερο
προσωπικό
που είχε ποτέ»**

«Διαθέτουμε 7% περισσότερους γιατρούς, 11% περισσότερους νοσηλευτές», λέει στο «ΘΕΜΑ» ο υφυπουργός Υγείας - Μειώθηκε ο χρόνος αναμονής για τα χειρουργεία και συνεχίζονται οι αλλαγές για την καλύτερη εξυπηρέτηση των ασθενών στα επείγοντα με την ενίσχυση των ΤΕΠ

Το ψέμα και οι ανεδαφικές υποσχέσεις στην Ιατρική και στην Πολιτική δεν πρέπει να έχουν χώρο», λέει μιλώντας στο «ΘΕΜΑ» ο υφυπουργός Υγείας - καθώς επίσης και γιατρός νευρολόγος- **Μάριος Θεμιστοκλέους**. Ο υφυπουργός παραθέτει στοιχεία, αριθμούς, παραδείγματα και συγκεκριμένες παρεμβάσεις αναφερόμενος στις μεταρρυθμίσεις που βρίσκονται σε εξέλιξη στο ΕΣΥ: από την ενίσχυση των ΤΕΠ και τη λειτουργία των απογευματινών χειρουργείων μέχρι την ψηφιοποίηση υπηρεσιών, το ιδιωτικό έργο των γιατρών του ΕΣΥ και την επικείμενη αναδιοργάνωση του νοσοκομειακού χάρτη.

«Γιατίζουμε πολύ καλά στο υπουργείο ότι η Υγεία δεν περιμένει. Όμως προχωρούμε, όσο γρήγορα γίνεται, σε ένα σύστημα που δεν μπορεί να κλείσει, αλλά αλλάζει εν κινήσει», λέει χαρακτηριστικά.

Τα δημόσια νοσοκομεία ανακαινίζονται μέσω του Ταμείου Ανάκαμψης. Όμως οι εργαζόμενοι διαμαρτυρούνται για ελλείψεις και υποστελέχωση. Σε αυτό το πεδίο, πώς αποδίδουν οι παρεμβάσεις σας; Το ΕΣΥ αποτελεί για εμάς τον βασικό πυλώνα στήριξης και φροντίδας της Υγείας των πολιτών. Γι' αυτό και κάθε μας ενέργεια στοχεύει στην ενίσχυσή του. Όχι αποσιτιστικά, αλλά με ένα πρόγραμμα ολιστικό, που περιλαμβάνει σύγχρονους χώρους νοσηλείας, ενισχυμένο αριθμό προσωπικού, ενίσχυση ιατροτεχνολογικού εξοπλισμού, ψηφιοποίηση ολόκληρων διαδικασιών. Πάνω σε αυτή μας την προσπάθεια ακούω κάθε κριτική. Αρκεί, όμως, να είναι καλόπιστη. Ας μιλήσουμε, λοιπόν, ξεκάθαρα και τεκμηριωμένα. Σήμερα, το ΕΣΥ έχει το περισσότερο προσωπικό που είχε ποτέ. Διαθέτουμε 7% περισσότερους γιατρούς, 11% περισσότερους νοσηλευτές και 10,5% περισσότερο λοιπό προσωπικό από το 2019. Επιπρόσθετα, στην τρέχουσα προκήρυξη πετύχαμε να καλυφθούν θέσεις που δεν είχαν ποτέ υποψήφιοι στα τελευταία 20 χρόνια. Ενδεικτικά, να πούμε ότι από το 2019 μέχρι σήμερα στον «Ευαγγελισμό» εργάζονται 169 περισσότεροι γιατροί και στο Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο Ιωαννίνων 69 περισσότεροι. Ίδιος σε ό, τι αφορά τις ελλείψεις

σε νοσηλευτικό προσωπικό, τι δομοδοτείτε; Εξετάζετε, π.χ., λύσεις όπως αυτές που ακολούθησαν στη Γερμανία ή στη Μάλτα που προσλαμβάνουν αλλοδαπούς νοσηλευτές; Οι λύσεις αυτές δεν έχουν αποδώσει. Στη Μάλτα υπήρξε σοβαρή δυσλειτουργία λόγω αδυναμίας συνεννόησης στην τοπική γλώσσα, ενώ στη Γερμανία παραμένουν κενές περισσότερες από 50.000 θέσεις υγειονομικού προσωπικού. Τουναντίον στην Ελλάδα, από τον Φεβρουάριο μέχρι σήμερα έχουν προσληφθεί 1.000 άτομα επικουρικό προσωπικό (νοσηλευτικό και λοιπές ειδικότητες) στο ΕΣΥ και στο ΕΚΑΒ, ενώ μέχρι τέλος Ιουνίου θα προσληφθούν άλλα 1.000 άτομα. Δεν υπάρχει χώρα στον κόσμο που να μην αντιμετωπίζει τα ίδια ή και σοβαρότερα προβλήματα στο εθνικό της σύστημα υγείας. Και πρέπει να αντιμετωπίζονται με στοχευμένες πολιτικές που θα κάνουν το εν λόγω λειτουργήμα θελκτικότερο για τους νέους ανθρώπους. Όπως με την επι-

κείμενη ένταξή τους από φέτος στα βαρέα και ανθυγιεινά.

Τα επείγοντα βρίσκονται στο επίκεντρο των αλλαγών του υπουργείου Υγείας. Έχουν αποδώσει οι αλλαγές αυτές; Με τον υπουργό Υγείας Αδωνι Γεωργιάδη τιμήσαμε να αγγίξουμε ένα ζήτημα που για δεκαετίες αντιμετωπιζόταν ως άβυσσος. Τα ΤΕΠ σήμερα ανακαινίζονται και αποκτούν σύγχρονο ιατροτεχνολογικό εξοπλισμό και παράλληλα ενισχύονται στοχευμένα με ανθρώπινο δυναμικό. Μόνο στην Αττική, προσλήφθηκαν 58 γιατροί, 58 τραυματιοφορείς και 107 είναι σε εξέλιξη. Επίσης, 110 νοσηλευτές και λοιπό προσωπικό διορίστηκαν και 97 πρόκειται να προσληφθούν στο επόμενο χρονικό διάστημα. Εντάσσονται δε σταδιακά και τα Κέντρα Υγείας στην ερημεία ώστε να αποσυμφορηθούν τα νοσοκομεία. Εφαρμόζεται σταδιακά το σύστημα ηλεκτρονικής ικνυλάτησης του ασθενούς («βραχολάκι»). Πινεται οργα-

νωτικές αλλαγές για τον βέλτιστο συνδυασμό νοσοκομείων και τέλος καθιερώθηκε η συνευφορία εθελοντών του Ερυθρού Σταυρού σε τρία μεγάλα νοσοκομεία έχοντας βοηθήσει περισσότερους από 12.000 ασθενείς. Και συνεχίζουμε. Γιατί η Υγεία, ειδικά στα επείγοντα, δεν περιμένει. Όμως προχωρούμε, όσο γρήγορα γίνεται, σε ένα σύστημα που δεν μπορεί να κλείσει, αλλά αλλάζει εν κινήσει.

Τα απογευματινά χειρουργεία φιλοδοξούν να μειώσουν τις λίστες αναμονής. Ποια είναι η εικόνα μέχρι τώρα; Μειώθηκε ο χρόνος που περιμένουν οι ασθενείς για να χειρουργηθούν. Χειρουργήθηκαν ασθενείς που περίμεναν για πολύ καιρό. Αυτή τη στιγμή έχουμε πετύχει τρία πράγματα: αυξήθηκαν κατά 7,2% τα πρωινά χειρουργεία, πραγματοποιήθηκαν 5.800 απογευματινά χειρουργεία από την αρχή του έτους και εξασφαλίσαμε απολύτως δωρεάν περισσότερα από 7.000 χειρουργεία στον ιδιωτικό τομέα.

Ο νοσοκομειακός χάρτης αποτελεί ένα φιλόδοξο εργαλείο αναδιοργάνωσης. Ποιες αλλαγές προβλέπονται; Θα υπάρξει συγχώνευση μονάδων ή ανακατανομή πόρων και προσωπικού; Η απάντηση είναι «ναι». Ηρθε η ώρα να σταματήσουμε τις επί μακρόν δημόσιες συζητήσεις και να προχωρήσουμε επιτέλους στην υλοποίηση μεταρρυθμίσεων. Οι αλλαγές που σχεδιάστηκαν έχουν ήπιο χαρακτήρα και θα αρχίσουν να εφαρμόζονται σταδιακά. Για παράδειγμα, θα έχουμε μεταφορά κλινικών. Αυτή τη στιγμή στο «Σωτηρία» έχουμε 9 πνευμονολογικές κλινικές και στο Ασκληπείο Βούλας δεν έχουμε καμία με αποτέλεσμα οι ασθενείς να ταλαιπωρούνται. Αυτό είναι κάτι που πρέπει να διορθωθεί.

Η άσκηση ιδιωτικού έργου από γιατρούς του ΕΣΥ είχε προκαλέσει ποικίλες αντιδράσεις. Σχεδόν 11 μήνες μετά την εφαρμογή του μέτρου έχουν επιτευχθεί οι στόχοι, όπως η συγκράτηση των γιατρών στο ΕΣΥ και η μείωση των άτυπων πληρωμών; Ναι, οι στόχοι που τέθηκαν επιτεύχθηκαν. Αυτή τη στιγμή το 17% των γιατρών ασκεί και ιδιωτικό έργο, με τη μεγαλύτερη συμμετοχή να είναι στις πόλεις. Το μέτρο ανέκοψε κατά πολύ τις παρατηρήσεις γιατρών του ΕΣΥ. Φέτος έχουν παρατηρηθεί, για προσωπικούς λόγους, από το ΕΣΥ μόλις 37 γιατροί, ο χαμηλότερος αριθμός των τελευταίων 20 ετών.

Υπάρχει κοινός τόπος μεταξύ της Ιατρικής και της πολιτικής στον τρόπο που λαμβάνετε αποφάσεις; Ιατρική και πολιτική, όσο διαφορετικές κι αν φαίνονται, έχουν κοινό πυρήνα: την ανάγκη να εντοπίζεις και να αναλύεις σε βάθος το πρόβλημα, να το προσεγγίζεις με επιστημονική σκέψη και ανθρωποκεντρική ευαισθησία και να παίρνεις αποφάσεις γνωρίζοντας ότι θα επηρεάσουν ζωές. Οι κλινικές έχει αντικτίπο σε ένα πρόσωπο που σε εμπιστεύεται. Το ψέμα και οι ανεδαφικές υποσχέσεις στην Ιατρική και στην πολιτική δεν πρέπει να έχουν χώρο. Είναι δύο τομείς που για να τους υπηρετήσεις σωστά πρέπει να τους δεις ως αποστολή και όχι ως επάγγελμα. Για να είσαι στα αλήθεια χρήσιμος, πρέπει να είσαι αποτελεσματικός και όχι αρεστός.

«Αυτή τη στιγμή στο «Σωτηρία» έχουμε 9 πνευμονολογικές κλινικές και στο Ασκληπείο Βούλας καμία με αποτέλεσμα οι ασθενείς να ταλαιπωρούνται. Αυτό είναι κάτι που πρέπει να διορθωθεί με μεταφορά κλινικών»

Μέσο:ΤΑ ΝΕΑ

Ημ. Έκδοσης: ...07/06/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: ...07/06/2025

Σελίδα:54

Ψυχολογικές συνέπειες των νέων αντιπαχυντικών φαρμάκων

Η παχυσαρκία και οι ψυχικές διαταραχές εμφανίζονται στενά και αμφίδρομη συσχέτιση, δημιουργώντας έναν φαύλο κύκλο όπου η μεν επιβαρύνει τις δε και τανάπαλιν. Ερευνες καταγράφουν υψηλά ποσοστά ψυχιατρικών διαταραχών σε άτομα με παχυσαρκία – ιδίως σε γυναίκες – και σε περιπτώσεις σοβαρής παχυσαρκίας. Συγκεκριμένα, έως και το 60% των ατόμων με δείκτη μάζας σώματος (ΔΜΣ) ≥ 40 εμφανίζουν τουλάχιστον μία ψυχική διαταραχή. Μια από τις πιο συχνές είναι η κατάθλιψη, με αυξημένο σχετικό κίνδυνο κατά 30%-50%. Η κατάθλιψη, με τη σειρά της, οδηγεί συχνά σε υπερφαγία και μειωμένη κινητικότητα, επιδεινώνοντας την παχυσαρκία. Ιδιαίτερα σημαντική είναι η σχέση της παχυσαρκίας και με τη διαταραχή επεισοδιακής υπερφαγίας (binge eating disorder, BED), η οποία παρατηρείται πολύ συχνά σε παχύσαρκους και συνήθως συνυπάρχει με άγχος και κατάθλιψη.

Αγχώδεις διαταραχές, όπως η κοινωνική φοβία και οι κρίσεις πανικού, είναι επίσης συχνές στα παχύσαρκα άτομα και συνδέονται με το κοινωνικό στίγμα, τη χαμηλή αυτοπεποίθηση και τη μειωμένη αίσθηση ελέγχου που αυτά βιώνουν. Σύνδεση της παχυσαρκίας έχει φανεί και με τη μετατραυματική διαταραχή στρες (post-traumatic stress disorder, PTSD), ιδίως σε γυναίκες, όπου τα τραυματικά βιώματα και η συναισθηματική απορρύθμιση ενδέχεται να οδηγήσουν σε ψυχογενή υπερφαγία και μεταβολικές διαταραχές. Επιπλέον, έχει παρατηρηθεί σύνδεση της παχυσαρκίας και με τη διαταραχή ελλειμματικής προσοχής και υπερκινητικότητας (ΔΕΠΥ), καθώς και με διαταραχές ύπνου, όπως η άπναια και

ΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ Π. ΧΡΟΥΣΟΥ

η υπνική άπνοια, οι οποίες επιδεινώνουν τη γνωσιακή και ψυχική λειτουργία των παχύσαρκων ατόμων.

Οι υποκείμενοι μηχανισμοί περιλαμβάνουν το χρόνιο στρες και τις ορμόνες που αυτό επηρεάζει, την αυξημένη συστηματική φλεγμονή («παραφλεγμονή») – η οποία ενισχύεται από την παραγωγή φλεγμονωδών ουσιών από το σπλαχνικό λίπος –, τις γαστρικές ορμονικές ανισορροπίες, τις διατα-

ραχές στον άξονα εντέρου-εγκεφάλου και τις αλλαγές στο μικροβίωμα του εντέρου. Όλοι αυτοί οι παράγοντες επηρεάζουν τη συναισθηματική διάθεση, μέσω ελάττωσης των νευροδιαβιβαστών που ρυθμίζουν το σύστημα της αμοιβής, όπως η ντοπαμίνη και η σεροτονίνη. Σε προκλινικές μελέτες, τα νέα αντιπαχυντικά φάρμακα, οι αγωνιστές του GLP-1, έχουν αντίθετες δράσεις, δηλαδή επιδρούν θετικά, διεγείροντας το σύστημα της αμοιβής μέσω αύξησης της ντοπαμίνης και της σεροτονίνης, που σημαίνει ότι προάγουν και ευχάριστο συναισθήμα.

Τα σημερινά αντιπαχυντικά φάρμακα, αρχικά σχεδιασμένα για την αντιμετώπιση του διαβήτη τύπου 2, με ιστορία χρήσης δύο δεκαετιών – σήμερα βασικά φάρμακα για την παχυσαρκία – έχουν ερευνηθεί σημαντικά για τις πιθανές ψυχικές τους επιδράσεις στον άνθρωπο. Αν και αρχικά υπήρξαν αναφορές για πιθανή σύνδεση με κατάθλιψη ή αυτοκτονικό ιδεασμό, μια πρόσφατη μετα-ανάλυση στο *JAMA Psychiatry* (Μάιος 2025), που εξέτασε δεδομένα από 107.000 συμμετέχοντες, δεν έδειξε αυξημένο κίνδυνο για ψυχιατρικές ανεπιθύμητες ενέργειες στους ασθενείς που τα έλαβαν. Αντιθέτως, καταγράφηκαν οφέλη: μείωση της συναισθηματικής υπερφαγίας, βελτίωση του αυτοελέγχου και της ψυχικής ευεξίας. Οι ασθενείς δήλωσαν μεγαλύτερη ικανοποίηση από τη σωματική και ψυχική τους

υγεία, καθώς και από τη διαχείριση του διαβήτη και του βάρους τους. Ενδιαφέρον παρουσιάζει ότι αυτά τα οφέλη σημειώθηκαν και ανεξάρτητα από την απώλεια βάρους ή τη βελτίωση του σακχάρου, γεγονός που υποδηλώνει άμεσες δράσεις των GLP-1 RAs στον ανθρώπινο εγκέφαλο. Ωστόσο πρέπει να αναφερθεί ότι οι περισσότερες μελέτες που συμπεριλήφθηκαν στη μετα-ανάλυση εξαιρούσαν άτομα με σοβαρές ψυχιατρικές παθήσεις, ενώ η ψυχική υγεία σε αυτές δεν αξιολογήθηκε ως κύριο καταληκτικό σημείο. Παραμένει επίσης ασαφές αν υπάρχουν διαφορές ανάμεσα στους διάφορους τύπους των φαρμάκων αυτών.

Φαίνεται, συνεπώς, ότι τα φάρμακα αυτού του τύπου είναι όχι μόνο ασφαλή από ψυχιατρικής άποψης, αλλά και ενδεχομένως ευεργετικά για την ψυχολογική κατάσταση αυτών που τα λαμβάνουν ως θεραπεία. Όμως, χρειάζεται περαιτέρω ειδικότερη έρευνα σε αυλωτους πληθυσμούς και εστιασμένη αξιολόγηση στην ψυχολογική διάσταση των ασθενών, ώστε να αποσαφηνιστεί το πλήρες φάσμα των επιδράσεών τους στην ψυχική υγεία. Επιπλέον, πρέπει να τονιστεί ότι οι αγωνιστές του GLP-1 δεν αποτελούν πανάκεια και ότι πρέπει να χορηγούνται κάτω από την τακτική παρακολούθηση ειδικών ενδοκρινολόγων, αφού έχει προηγηθεί πλήρης έλεγχος για πιθανές αντενδείξεις στη χρήση τους.

Ο Γεώργιος Π. Χrousos είναι ακαδημαϊκός - ομότιμος καθηγητής Ιατρικής, ΕΚΠΑ

**Ο Σταμάτης Φασουλής
απουσιάζει εκτάκτως**

Μέσο: ΤΟ ΒΗΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 08/06/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 08/06/2025

Σελίδα: 1

ΓΙΑΤΙ ΧΑΝΕΤΑΙ Η ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΥΚΑΙΡΙΑ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ ΑΠΟ ΤΙΣ ΗΠΑ

Πογκρόμ στην Αμερική *Κλειστές πόρτες στην Ελλάδα*

Ο Γεώργιος Παπανικολάου, διευθυντής του Τεστ Παπ, συνήθιζε να λέει πως «όταν λέω στην Ελλάδα πως είμαι ερευνητής, με παίρνουν για απατεώνα». Αν και έχουν περάσει δεκαετίες από τότε, η αντίληψη στη χώρα μας για την επιστημονική έρευνα φαίνεται να μην έχει αλλάξει. Ενώ μάλιστα οι επιστήμονες στις ΗΠΑ «εκδιώκονται» και η Ευρώπη σπεύδει να τους προσφέρει κίνητρα, ο ερευνητικός ιστός στη χώρα μας βρίσκεται σε πλήρη αποσύνθεση.

ΜΙΛΟΥΝ

- Σπ. Αρταβάνης-Τοάκωνας
- Αγγ. Χανιώτης
- Γ. Μαυρομάτη • Κ. Δροσάτος
- Χρ. Κουλούρη • Αφρ. Ξύδη
- Μ. Κωνσταντοπούλου

ΓΡΑΦΟΥΝ

Στ. Γουργουρίης

«Κοσμοϊστορική
μεταστροφή στις ΗΠΑ»

Δ. Παπανικολάου

«Καιρός για ένα Ματαρώρα
της επιστροφής»

Μάρτυ Παπαματθαίου,
Ιωάννα Σουφλέρη
→ ΣΕΛ. 4, 6-8

ILLUSTRATION ΤΟ ΒΗΜΑ

«Βρέχει μυαλά από την Αμερική, αλλά εμείς εδώ στην Ελλάδα κρατάμε ομπρέλα». Ο παραστατικός τρόπος με τον οποίο ερευνητής περιέγραψε στο «Β» την πραγματικότητα προσέφερε την αφορμή και την έμπνευση για την εικονογράφηση της πρώτης σελίδας της εφημερίδας

4

Πογκρόμ στην Αμερική Κλειστές πόρτες στην Ελλάδα

Οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής φαίνεται ότι κλείνουν τις πύλες τους σε εκείνο που τις έκανε επί μισό και πλέον αιώνα να υποδέχονται επιστήμονες και ερευνητές απ' όλον τον κόσμο: την ελεύθερη έρευνα και την ακαδημαϊκή ελευθερία.

Η Ευρώπη, αντίθετα, τις ανοίγει. Και προσκαλεί πίσω όλους όσους έφυγαν σε καιρούς σκοτεινούς, στη σκιά των μεγάλων πολέμων ή των καταστροφικών αντιπαραθέσεων. Η ιστορική πορεία μοιάζει να αντιστρέφεται. Ο χρόνος να γυρίζει πίσω.

Η Ευρώπη, λένε σήμερα στις ΗΠΑ, αντέδρασε ακαριαία. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Ερευνας (ERC) διπλασίασε τα ποσά μετεγκατάστασης σε ερευνητές που έρχονται στην ΕΕ για να λάβουν μία από τις επιχορηγήσεις του, από 1 εκατ. σε 2 εκατ. ευρώ. Η Γαλλία και η Γερμανία εξήγγειλαν μεγάλα προγράμματα εκατομμυρίων, με το κάλεσμα – στην περίπτωση της πρώτης – να το απευθύνει ο ίδιος ο πρόεδρος της χώρας, Εμανουέλ Μακρόν, σε μεγάλη εκδήλωση που έγινε στη Σορβόνη.

Και η Ελλάδα; Έχουν καταλάβει οι υπεύθυνοι για τη στρατηγική χάραξη των πολιτικών έρευνας και ανάπτυξης της χώρας πως την κρισιμότητα τις στιγμές;

Εξαγγελίες χωρίς υλοποίηση

«Έναν ενιαίο μεγάλο οργανισμό για την έρευνα; Ναι... γιατί όχι; Να το συζητήσουμε» απαντούσε με τη χαρακτηριστική αδιαφορία εκείνου που δεν προσέχει αρκετά τον συνομιλητή του ανώτατο στέλεχος της κυβέρνησης, σε συζήτηση που είχε «Το Βήμα» μαζί του. Υπάρχει όμως, έστω στα αρχικά του στάδια, κάποιο πρόγραμμα από τη χώρα μας ώστε να κερδίσει ένα (έστω μικρό) κομμάτι «επιστημονικής κυριαρχίας» επί των εκατοντάδων προς ανάκτηση ερευνητών από τις ΗΠΑ;

«Η Ελλάδα χρειάζεται να γίνει Ευρώπη στην έρευνα» λέει στο «Βήμα» ο καθηγητής στην Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου του Σινοπιά των ΗΠΑ, πρόεδρος του Ινστιτούτου ΑΡΙΣΤΕΙΑ των ΗΠΑ, Κωνσταντίνος Δροσάτος, από την ασφάλεια μιας ηλεκτρονικής συζήτησης μέσα από το γραφείο του. «Βλέπετε το εργαστήριό μου; Για να λειτουργήσει στη χώρα μας το εργαστήριο αυτό χρειάζεται εγκατεστημένος εξοπλισμός περίπου 1 εκατ. ευρώ. Στη Ελλάδα, ακόμα και αν η κυβέρνηση εξαγγείλει μεγάλες επενδύσεις στον ερευνητικό εξοπλισμό, οι ερευνητές που βρίσκονται εκεί διαμαρτυρούνται ότι οι εξαγγελίες αυτές τελικά δεν υλοποιούνται ποτέ... Βλέπετε αξιολογούς ερευνητές που αγωνίζονται στη χώρα και έχουν χάσει την αισιοδοξία τους και – το χειρότερο – τον ενθουσιασμό που δίνει η έρευνα ως απασχόληση».

Ο ίδιος σχολιάζει τα δεδομένα των τελευταίων μηνών και λέει ότι «αυτή η πρωτογνώριση εμπειρία ανέδειξε τη σοβαρή έλλειψη συγχρονησμού της Ελλάδας με πρακτικές που εφαρμόζονται διεθνώς στον 21ο αιώνα».

«Στην Ελλάδα ακόμη συζητάμε αν θα χρηματοδοτηθεί ο κεντρικός

οργανισμός χρηματοδότησης έρευνας, το Ελληνικό Ιδρυμα Ερευνας και Καινοτομίας (ΕΛΙΔΕΚ) και αν θα δοθούν οι χρηματοδοτήσεις για νέους ερευνητές που υπέβαλαν αιτήσεις!» συνεχίζει. «Η μάχη για να επιστρέψουν οι Έλληνες επιστήμονες από τις ΗΠΑ στη χώρα μας δεν πρέπει να ξεκινήσει από το εξωτερικό αλλά από την ίδια την Ελλάδα».

«Ας κινηθούμε μόνοι μας...»

«Ο επιστήμονας όμως πρέπει να έχει μπροστά του τον καθαρό, ελεύθερο ουρανό...» έλεγε πρόσφατα μιλώντας στο «Βήμα» ο κατά πολλούς πιο επιτυχημένος πολιτικός προϊστάμενος στον τομέα της έρευνας των τελευταίων δεκαετιών, Κώστας Φωτάκης (αναπληρωτής υπουργός Ερευνας και Καινοτομίας την περίοδο 2015-2019), ο οποίος και εμπνεύστηκε και συγκρότησε το ΕΛΙΔΕΚ για να στεγάσει τους τομείς της έρευνας και να καλέσει στη χώρα μας νέους επιστήμονες από το εξωτερικό. Μπορούμε σήμερα να ελπίζουμε σε κάτι τέτοιο;

Το πανεπιστήμιο της χώρας πάντως αποφάσισαν να «αναλά-

«Βρέχει μυαλά». Γιατί η χώρα κρατάει ομπρέλα;

Για πρώτη φορά εδώ και δεκαετίες δημιουργείται μια ιστορική ευκαιρία επιστροφής επιστημόνων από τις ΗΠΑ - Η Ευρώπη τρέχει να την εκμεταλλευθεί, η Ελλάδα δείχνει να αδιαφορεί

σε σχέση με τον πληθυσμό της ποσοστά επιστημόνων στη διασπορά» λέει σχετικά ο Αγγελος Χανιώτης, καθηγητής στο Ινστιτούτο Προηγμένων Μελετών του Πανεπιστημίου Πρίνστον των ΗΠΑ και πρόεδρος του ΔΣ της μη κερδοσκοπικής εταιρείας Κόμβος - Δίκτυα του Παγκόσμιου Ελληνισμού. «Αν και ιδανικά το μεγαλύτερο κέρδος για τη χώρα θα ήταν η φυσική επιστροφή των επιστημόνων αυτών, κέρδος υπάρχει και όταν συμβάλλουν με διάφορες ιδιότητες στην προαγωγή της έρευνας και της καινοτομίας στην Ελλάδα χωρίς να εγκαταλείπουν την έδρα τους στο εξωτερικό» αναφέρει. «Απαραίτητη προϋπόθεση βέβαια για να υπάρξει η αποτελεσματικότερη αξιοποίηση αυτού του δυναμικού είναι η χαρτογράφηση του – όχι η γενική και αδίστη καταγραφή σε καταλόγους εκλογέων που κατοικούν στο εξωτερικό αλλά η στοχευμένη καταγραφή με πληροφορίες, π.χ., για την ειδίκευσή τους».

«Η συγχυρία για την επιστροφή Ελλήνων επιστημόνων ειδικά από τις ΗΠΑ είναι εξαιρετικά ευνοϊκή» τρωσθέτει ο κ. Χανιώτης. «Η Ελλάδα δεν πρέπει να χάσει αυτή την ευκαιρία. Όπως έδειξε πρόσφατη έρευνα του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, σημαντικό κίνητρο για την επιστροφή είναι η δυνατότητα συνέχισης της έρευνας. Σημαντική τροχιά σε αυτό είναι το τέρμα της γραφειοκρατίας, όπως επισημάναν τα παρατηθέντα μέλη του Εθνικού Συμβουλίου Ερευνας, Τεχνολογίας και Καινοτομίας, και οι (αναγκαστικά) περιορισμένοι δημόσιοι πόροι για την έρευνα. Έτσι είναι σκόνη ιός να ζητηθεί η συνδρομή των κοινωνικών ιδρυμάτων της χώρας για τη χρηματοδότηση ενός δικτύου ερευνητικών κέντρων που απαλλαγμένα από τους μισθολογικούς και λογιστικούς περιορισμούς του Δημοσίου και αφιερωμένα σε τομείς αρχής, όπως η βιοϊατρική, η ναυτιλία, η τεχνητή νοημοσύνη, το κλίμα και το Διάστημα, θα προσελκύσουν απόδητους επιστήμονες και θα γίνουν μοχλός για την ανάπτυξη της χώρας».

Τα ευρωπαϊκά προγράμματα

Πάντως, πρόσφατη δημοσκόπηση του έγκυρου «Nature» έδειξε ότι μερικές δεκάδες από τους μεγαλύτερους ερευνητές και επιστήμονες των ΗΠΑ σκέφτονται σοβαρά τη μετεγκατάσταση στην Ευρώπη: το 75% των επιστημόνων των ΗΠΑ που απάντησαν στη δημοσκόπηση του «Nature» (με ένα δείγμα περίπου 1.650 ατόμων) σκέφτεται να φύγει από τη χώρα, πολλοί με κατεύθυνση την Ευρώπη και τον Καναδά. Στην πρόκληση αυτή η πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, ανακοίνωσε ήδη ένα διετές πακέτο 500 εκατ. ευρώ για να ενθαρρύνει αμερικανούς εμπεριφορμένους να μετεγκατασταθούν στην Ευρώπη. Στη Γερμανία βρίσκεται σε εξέλιξη το πρόγραμμα «Meitner-Einstein» με στόχο τη δημιουργία έως και 100 θέσεων καθηγητών από τις ΗΠΑ.

Το όνομα του προγράμματος παραπέμπει στη Αλίζ Μάννερ και τον Αλμπερτ Αϊνστάιν που εγκατέλειψαν τη Γερμανία τη δεκαετία του 1930, λόγω της ανόδου στην εξουσία των Εθνικοσοσιαλιστών.

Της Μάρνης Σπαναμαρταθίου

βουν δράση». Κι αυτό για να βρεθούν ξανά στην ίδια εξίσωση με τα ερευνητικά κέντρα, από τα οποία αποσυνδέθηκαν όταν τα τελευταία μεταφέρθηκαν στο υπουργείο Ανάπτυξης, όπου βρίσκονται ως σήμερα. Η Σύνοδος Πρυτάνων ΑΕΙ έτσι αναμένεται να υπογράψει άμεσα μνημόνιο συνεργασίας με τα ερευνητικά κέντρα της χώρας σε μια προσπάθεια να συρραφούν ξανά οι δεσμοί που πολιτικά έσπασαν, αλλά εκπαιδευτικά και επιστημονικά διατηρούνται στενοί. Το σχετικό μνημόνιο που θα υπογραφεί στις 19 του μήνα, όπως εξηγήει στο «Βήμα» η πρόεδρος του Παντείου Πανεπιστημίου Χριστίνα Κουλούρη, θα έχει ως στόχο να οδηγήσει σε έναν ενιαίο χώρο της έρευνας στην Ελλάδα ανεξαρτήτως των υπουργείων στα οποία υπάγονται οι φορείς της. Και βεβαίως να διαμορφώσει στέγνα στην Ελλάδα από τους ίδιους τους εκπαιδευτικούς του χώρου.

Οι Έλληνες του εξωτερικού

«Η Ελλάδα είναι μαζί με το Ισραήλ μια από τις χώρες με τα μεγαλύτερα

ΠΟΓΚΡΟΜ ΣΤΗΝ ΑΜΕΡΙΚΗ
Κλειστές πόρτες στην Ελλάδα

Η αποσύνθεση του ερευνητικού ιστού στην Ελλάδα

Εικόνες παρακμής στα ερευνητικά ιδρύματα και πανεπιστήμια - Πώς περιγράφουν οι επιστήμονες τη ζωή τους μέσα στην αβεβαιότητα και το άγχος για το αν θα πληρωθούν ή αν θα συνεχιστεί το πρόγραμμα - Τι λένε οι ομογενείς συνάδελφοί τους στις ΗΠΑ και πώς αντιμετωπίζουν το ενδεχόμενο επαναπατρισμού

Της Ιωάννας Σουφλήρνη

“

Με δύο παιδιά και σε ηλικία 40 ετών, δεν μπορούσε να ζει σε εργασιακή ανασφάλεια και αποφάσισε να ενταχθεί στη μέση εκπαίδευση. Την καταλαβαίνω.

ΕΡΕΥΝΗΤΡΙΑ
ΠΡΩΤΗΣ ΒΑΘΜΙΔΑΣ

Στους επόμενους μήνες φεύγουμε δύο άνθρωποι με σύνταξη και, παρά τις εκκλήσεις μας εδώ και χρόνια, δεν έχει υπάρξει νέο αίμα στο εργαστήριο

ΕΠΙΚΕΦΑΛΗΣ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ
ΜΕΓΑΛΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟΥ
ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ

Τεράστιες οι καθυστερήσεις από τα περιβόητα προγράμματα ΕΣΠΑ. Υπήρξαν περιπτώσεις όπου από την προκήρυξη μέχρι την τελική εκταμίευση περνούσαν πάνω από δύο χρόνια!

ΜΑΡΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ,
ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ ΕΡΕΥΝΩΝ ΣΤΟΝ
«ΔΗΜΟΚΡΙΤΟ» ΚΑΙ ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΕΡΕΥΝΗΤΩΝ

Το κλικ στο Ιδρυμα Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών (ΙΙΒΕΑΑ) κάποτε έκοιζε από ζωή. Σχεδόν όλη την ημέρα ήταν γεμάτο με νεαρές και νεαρούς ερευνητές και υποψήφιους διδάκτορες, ενώ οι ουρές για καφέ και φαγητό ήταν κάποιες ώρες άκρη υπομονής. Τώρα είναι χαρακτηριστικά ήσυχο τις περισσότερες ώρες της ημέρας.

Περίεργο πράγμα η παρακμή! Αυτή η «βαθμιαία μείωση, η φθορά της ακμής, της ανάπτυξης, της ισχύος και, κατ' επέκταση, της αξίας και του κύρους», όπως μας πληροφορούν τα λεξικά, δεν γίνεται αμέσως αντιληπτή. Ακριβώς επειδή είναι βαθμιαία. Επιφέρει όμως αλλαγές που κάποια στιγμή γίνονται αόλητος φανερός, με σημαντικότερη την απουσία ζωής, την απουσία ανθρώπων. Φανταστείτε ένα εγκαταλελειμμένο καρνάγιο όπου οι βάρκες σαπίζουν ή τα καταστήματα με λουκέτο στην όα και τόσο μακρινή περίοδο της ελληνικής οικονομικής κρίσης.

Αυτή την αίσθηση παρακμής αποπνέει εδώ και κάποια χρόνια η ελληνική έρευνα. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί το άλλοτε εμβληματικό ΙΙΒΕΑΑ, το προσωπικό επίτευγμα του αείμνηστου γιγαίου και ακαδημαϊκού Γρηγορίου Σκαλκιά (1928-2018). Η επιβλητικότητα των κτιριακών εγκαταστάσεων - πρόκειται για ένα αρχιτεκτονικό κόσμημα, καλά «κρυμμένο» πίσω από το Νοσοκομείο Σωτηρία - δεν αρκεί για να ξεγελάσει τις εντυπώσεις. Το σιωπηλό κλικ και η ελάχιστη - σε σχέση με το παρελθόν - κίνηση στους διαδρόμους μεταξύ των εργαστηρίων μαρτυρούν την καθοδική πορεία, την ταχύτητα της οποίας, ευτυχώς, ανακόπτουν ορισμένες φωτεινές εξαιρέσεις επιστημόνων.

Απογοήτευση
και αδιέξοδα

Βεβαίως, το ΙΙΒΕΑΑ είναι μια ιδιότυπη περίπτωση, καθώς μετά τον θάνατο του Γρηγορίου Σκαλκιά (και ίσως και λίγο νωρίτερα, όταν η υγεία του είχε αρχίσει να κλονίζεται) οι, φανερός και υπόγειος, μάχες διαδοχής επιβεβαιώσαν το ρητό που θέλει να υποφέρουν τα βατώδια όταν ταυκλώνονται τα βουβάλια. Μή

διαβλέποντας καμία δυνατότητα επαγγελματικής εξέλιξης, απογοητευμένοι ερευνητές οι οποίοι είχαν επαναπατριστεί για να εργαστούν στο ΙΙΒΕΑΑ πήραν και πάλι τον δρόμο για το εξωτερικό, ενώ νεαρότεροι επιστήμονες εγκατέλειψαν την έρευνα και κινήθηκαν προς άλλες επαγγελματικές επιλογές.

Το να εγκαταλείπει κανείς την έρευνα για άλλα επαγγελματικά μονοπάτια δεν είναι απαραίτητα κακό (και μιλώ μετά λόγου γνώσεως). Αρκεί να είναι προσωπική επιλογή και όχι αναγκαστική λύση, κάτι που συμβαίνει ολοένα και περισσότερο σε πολλά ελληνικά ερευνητικά ιδρύματα και πανεπιστήμια.

Χαρακτηριστικές είναι οι περιπτώσεις ερευνητών προερχόμενων από ερευνητικά ιδρύματα και πανεπιστήμια, οι οποίοι, αφού ολοκλήρωσαν τη διδακτορική διατριβή τους

και εργάστηκαν ως μεταδιδακτορικοί σε ερευνητικά προγράμματα, παίρνουν την άδεια για τη μέση εκπαίδευση ή τον ευρύτερο τομέα του Δημοσίου, όπου καταλαμβάνουν θέσεις για τις οποίες δεν απαιτούνται ούτε τα μισά από τα προσόντα που διαθέτουν αφού, όπως μαρτυρούν, «κουράστηκα να μην ξέρω αν και πότε θα πληρωθώ».

Το «ξήλωμα» του
ερευνητικού ιστού

Πράγματι, όπως εκμυστηρεύτηκε στο «Βήμα» ερευνητήρια πρώτης βαθμίδας (δηλαδή, το αντίστοιχο του καθηγητή πανεπιστημίου) σε μεγάλο ερευνητικό ίδρυμα της χώρας, η οποία προτιμά να διατηρήσει την ανωνυμία της, «η κατάσταση έχει φτάσει στο απροχώρητο! Μόλις τον περασμένο μήνα έχασα την καλύτερη μεταδιδακτορική συνεργάτρια που είχα ποτέ. Την καταλαβαίνω: με δύο παιδιά και σε ηλικία 40 ετών, δεν μπορούσε να ζει σε εργασιακή ανασφάλεια και αποφάσισε να ενταχθεί στη μέση εκπαίδευση. Αυτό που δεν καταλαβαίνω είναι η αδυναμία της κυβέρνησης να αξιολογήσει το μέγεθος τέτοιων απωλειών που τείνουν να γίνουν ο κανόνας τα τελευταία χρόνια. Οι μεταδιδακτορικές αποτελούν ζωτικούς κρίκους στην ερευνητική αλυσίδα και η απώλειά τους σημαίνει ότι διαρρηγνύεται ο ιστός. Σημαίνει επίσης τεράστια απώλεια κεφαλαίου, αφού ξοδεύτηκαν εργατώρες και χρήμα για την εκπαίδευσή τους και τους δέχονταν την πληρωμή της εξόδου τώρα που θα επέδιδαν στο σύστημα πολλαπλάσια οφέλη, αφενός επειδή βρίσκονται στο απόγειο των ερευνητικών δυνατοτήτων τους και αφετέρου επειδή ο ρόλος τους στο εργαστηριακό οικοσύστημα είναι να εκπαιδεύουν τους νεότερους».

Αντίστοιχες ιστορίες διαδραματίζονται και σε πανεπιστημιακό

νοσοκομείο, όπου οι απώλειες έχουν συχνά και μεγάλο κοινωνικό αντίκτυπο. Κομβικές σημασίας εργαστήρια, στα οποία εκτός από τις αναλύσεις διενεργείται και ερευνητικό έργο, χάνουν δυναμικό λόγω συνταξιοδότησεων χωρίς αντικατάσταση, ενώ παράλληλα έχουν υπάρξει υποστελεχωμένα για χρόνια. «Αντιστοιχίζω για το μέλλον» μας είπε επικεφαλής εργαστηρίου μεγάλου πανεπιστημιακού νοσοκομείου, η οποία συνταξιοδοτείται σύντομα, προσθέτοντας: «Στους επόμενους μήνες φεύγουμε δύο άνθρωποι με σύνταξη και όχι μόνο δεν υπάρχει ακόμη πρόβλεψη για τη δική μας αντικατάσταση, αλλά, παρά τις εκκλήσεις μας εδώ και χρόνια, δεν έχει υπάρξει νέο αίμα στο εργαστήριο. Θα έπρεπε να είναι ήδη εδώ η νέα γενιά για να προλάβουμε να την εκπαιδεύσουμε πριν συνταξιοδοτηθούν».

Πώς (πρέπει να)
λειτουργεί η έρευνα

Οι παραπάνω ιστορίες καταδεικνύουν, αν όχι την αδιαφορία των κυβερνήσεων για την έρευνα, σίγουρα την αδυναμία τους να αντιληφθούν το πώς αυτή λειτουργεί. Φοιτητές, λίγο προτού αποφοιτήσουν από το πανεπιστήμιο, παίρνουν το ερευνητικό βάπτισμα του πυρός πραγματοποιώντας διπλωματικές εργασίες, υπό την καθοδήγηση υποψήφιων διδασκάλων και μεταδιδακτόρων. Κάποιοι από αυτούς που θα νιώσουν την έλξη προς το ερευνητικό ενέργημα γίνονται η επόμενη γενιά υποψήφιων διδασκάλων και αφού ολοκληρώσουν τη διδακτορική διατριβή τους συνεχίζουν το ερευνητικό έργο ως μεταδιδακτορικοί. Τυπικά, σε ένα εργαστήριο, ο επικεφαλής ερευνητής (ή καθηγητής, όταν πρόκειται για πανεπιστημιακό εργαστήριο, ο οποίος είναι και ο μόνος με εξα-

ILLUSTRATION: ΤΟ ΒΗΜΑ

ΠΟΓΚΡΟΜ ΣΤΗΝ ΑΜΕΡΙΚΗ Κλειστές πόρτες στην Ελλάδα

59%

των ελλήνων επιστημόνων κάθε ηλικίας οι οποίοι ρωτήθηκαν – στο πλαίσιο σχετικής έρευνας που διενεργήθηκε από το Deon Policy Institute – αν θα ενδιαφέρονταν να επαναπατριστούν την ερχόμενη πενταετία απάντησε θετικά

78%

των ελλήνων γιατρών που ρωτήθηκαν – στο πλαίσιο σχετικής έρευνας που διενεργήθηκε από το Deon Policy Institute – αν θα ενδιαφέρονταν να επαναπατριστούν την ερχόμενη πενταετία απάντησε θετικά

32%

των ελλήνων επιστημόνων που απάντησαν θετικά στο ενδεχόμενο επαναπατρισμού – στο πλαίσιο σχετικής έρευνας που διενεργήθηκε από το Deon Policy Institute – δήλωσε πως θα ήθελε έναν μισθό της τάξεως των 4.000 ευρώ

οφασμένο μισθό) έχει το γενικό πρόταγμα και συνήθως είναι αυτές που έχει δώσει την ερευνητική κατεύθυνση του εκάστοτε εργαστηρίου. Ωστόσο η ερευνητική δουλειά γίνεται από τους νεότερους και δεν είναι καθόλου τυχαίο το γεγονός ότι σε χώρες όπου ανθεί η έρευνα,

η χρηματοδότηση του έργου τους είναι τακτική και καλά οργανωμένη. Δηλαδή, γνωρίζουν όλοι, και μάλιστα με ορίζοντα πενταετίας, πόσες φορές τον χρόνο θα προκηρυχθούν διαγωνισμοί για τη χρηματοδότηση ερευνητικών προγραμμάτων, πότε θα είναι η καταληκτική ημερομηνία για την υποβολή των προτάσεων, πότε θα δοθούν οι απαντήσεις και πότε θα εκταμιευθούν τα χρήματα.

Ακριβώς το αντίθετο συμβαίνει στη χώρα μας, όπου ουδείς γνωρίζει αν και πότε θα προκηρυχθούν ανταγωνιστικά ερευνητικά προγράμματα. Είναι χαρακτηριστικό ότι το Ελληνικό Ίδρυμα Ερευνας και Καινοτομίας (ΕΙΔΕΚ) δεν έχει τη δυνατότητα να χρηματοδοτήσει προγράμματα. Όσο για τα περιβόητα προγράμματα ΕΣΠΑ, αυτά είναι παρομιώδη ως προς τις καθυστερήσεις. Όπως περιέγραψε μιλώντας στο «Βήμα» η δρ **Μαρία Κωνσταντοπούλου**, διευθύντρια Ερευνών στον «Δημόκριτο» και πρόεδρος της Ένωσης Ελλήνων Ερευνητών (ΕΕΕ), «υπήρχαν περιπτώσεις όπου από την προκήρυξη μέχρι την τελική εκταμίευση περνούσαν πάνω από δύο χρόνια».

«Προσωπική» επίθεση

Μπορεί τα ελληνικά ερευνητικά τεκταινόμενα να μην είναι ανθηρά, αλλά για πρώτη ίσως φορά στα χρονικά η Ελλάδα μοιάζει ελκυστικότερη από τις ΗΠΑ, εξαιτίας του πολέμου που έχει κηρύξει ο Τραμπ στην επιστήμη. Η κυρία **Γεωργία Μαυρομάτη**, η οποία είναι αναπληρώτρια καθηγήτρια Οικολογίας Οικονομίας στη Σχολή Περιβάλλοντος του Πανεπιστημίου της Μασαχουσέτης στη Βοστώνη, βίωσε προσφύτως τα αποτελέσματα αυτού του πολέμου: «Μέσα σε μία εβδομά-

δα 10 εκατ. δολάρια κόπηκαν από τη χρηματοδότηση του Πανεπιστημίου, οι 700.000 εκ των οποίων από τη δική μας Σχολή» μας είπε, προσθέτοντας πως «παρά το γεγονός ότι περικύφημε τα προγράμματα στο μισό και καταφέραμε, περικλύποντας τις δικές μας αποδόσεις, να δώσουμε χρήματα στους υποψήφιους διδάκτορες ώστε να έχουν να πληρώσουν το ενοίκιο τους μέχρι το τέλος του καλοκαιριού, αντιλαμβανόμαστε ότι αυτό δεν είναι βιώσιμη λύση. Ξέρουμε ότι δεν θα μπορούσαμε να συνεχίσουμε να κάνουμε έρευνα. Ξέρουμε ότι οι απόψεις χρηματοδότησης που έχουμε καταθέσει δεν θα αξιοποιηθούν καν».

Η ελληνίδα καθηγήτρια αισθάνεται πολύ προσωπική την επίθεση Τραμπ στην επιστήμη, καθώς «αυτή κατευθύνεται σε πολύ συγκεκριμένα πεδία, μεταξύ των οποίων και αυτό της περιβαλλοντικής έρευνας, η οποία θέτει όρια στις οικονομικές δραστηριότητες. Είναι μια επίθεση καθαρά ιδεολογική, και αυτό είναι πολύ στενάχωρο, καθώς μειώνοντας τη δουλειά μας και χαρακτηρίζοντας την άχρηστη και μη αξία χρηματοδότησης υπονομεύει την ίδια μας την ύπαρξη».

Ωρα αποφάσεων

Εδώ και λίγο καιρό η κυρία Μαυρομάτη και οι επίσης επιστήμονες σύζυγος της εξετάζουν σοβαρά το ενδεχόμενο του επαναπατρισμού τους, «πράγμα που θα ήταν καλό και για την επιχείρησή κόρη μας, αφού θα μεγάλωνε στην πατρίδα της και θα βίλει συναισθήματα την ευρύτερη οικογένειά της». Και φαίνεται πως δεν είναι οι μόνοι. Όπως περιέγραψε μιλώντας στο «Βήμα» η κυρία **Αφροδίτη Ξυδά**, εκτελεστική διευθύντρια του Ινστιτούτου Πολιτικής «Δέον» (πρόκειται για δεξαμενή σκέψης της Διασποράς), «πέραν το καλοκαίρι διενεργήσαμε μια έρευνα μεταξύ των επιστημόνων της ελληνικής διασποράς που κατέχουν ακαδημαϊκές θέσεις, ζητώντας να μάθουμε αν θα εξέταζαν το ενδεχόμενο να επαναπατριστούν στο κοντινό μέλλον και με ποιες προϋποθέσεις. Πάνω από τους μισούς απάντησαν θετικά, ενώ το ποσοστό μεταξύ των γιατρών σχεδόν άγγιξε το 80%. Τα ποσοστά αυτά, τουλάχιστον μεταξύ των επιστημόνων που δραστηριοποιούνται στις ΗΠΑ, πιθανότατα θα έχουν τώρα αυξηθεί».

Το Ινστιτούτο Πολιτικής «Δέον» έχει ήδη κάνει εισηγήσεις στην ελληνική κυβέρνηση αναφορικά με τον επαναπατρισμό των ελλήνων επιστημόνων. «Είμαστε πολύ χαρούμενοι που κάποιες εισηγήσεις μας έγιναν δεκτές, με τελευταία την υπουργική απόφαση που υπέγραψε ο κ. Γεωργιάδης προκειμένου να αναγνωρίζεται αυτομάτως η εξειδίκευση των γιατρών που επιστρέφουν στη χώρα από τις ΗΠΑ» μας είπε η κυρία Ξυδά.

Βέβαιως, είναι κατανοητή η μεγαλύτερη προθυμία των γιατρών να επαναπατριστούν, καθώς αυτοί μπορούν να ασκήσουν ελεύθερο επάγγελμα. Τι γίνεται ωστόσο με εκείνους που ασχολούνται αμιγώς με την έρευνα; Η δρ Μαρία Κωνσταντοπούλου εξηγεί ότι συμβαίνει ακριβώς το αντίθετο, καθώς «για τους ερευνητές από το 2017 και μετά δεν αναγνωρίζεται η προώθηση τους στο εξωτερικό» και εκτιμά ότι, αν δεν γίνουν ριζικές αλλαγές στο θεσμικό πλαίσιο για την έρευνα, οι ερευνητές θα συνεχίσουν να αισθάνονται όπως ο μεγάλος Γεώργιος Παπανικολάου (του Παπ τεστ), ο οποίος δήλωσε ότι «στην Ελλάδα όταν λέω ότι είμαι ερευνητής, με παίρνουν για απατεώνα».

Σπύρος Αρταβάνης-Τσάκωνας «Επαναπατρισμός αλλά με προοπτικές»

Ο πρώην επικεφαλής του ανώτατου γνωμοδοτικού συμβουλίου της χώρας μας για την έρευνα μιλάει για τις ευκαιρίες που ανοίγονται από τα τεκταινόμενα στις ΗΠΑ και αναφέρει τις προϋποθέσεις για να πετύχει το brain gain

Ο κ. **Σπύρος Αρταβάνης-Τσάκωνας** είναι ομότιμος καθηγητής της Ιατρικής Σχολής του Χάρβαρντ και του Κολεγίου της Γαλλίας (Collège de France) στο Παρίσι. Η αξιοθαύμαστη σταδιοδρομία του και η πολυχρονη διεθνής εμπειρία του – εντόχθηκε στο Χάρβαρντ, όπου διατηρεί ακόμη ενεργό εργαστήριο, το 1998 και εξελέγη καθηγητής στην Έδρα Αναπτυξιακής Γενετικής του Κολεγίου της Γαλλίας το 1999 – τον καθιστούν ιδανικό συνομιλητή σε ερευνητικά θέματα.

Τον αναζητήσαμε λοιπόν προκειμένου να μας δώσει την εκτίμησή του για τα τεκταινόμενα στον χώρο της έρευνας και της εκπαίδευσης στις ΗΠΑ. Και καθώς από τη θέση του επικεφαλής του ΕΣΕΤΕΚ (του ανώτατου γνωμοδοτικού συμβουλίου της χώρας μας για την έρευνα) για σχεδόν μια πενταετία, μέχρι την πρόσφατη παραίτησή του, είχε την ευκαιρία να γνωρίσει εκ των έσω το ελληνικό ερευνητικό γίγνεσθαι, τον ρωτήσαμε κατά πόσο η αμερικανική συγκυρία ευνοεί τον επαναπατρισμό ελλήνων επιστημόνων.

«Είναι πράγματι μια άριστη περίοδος για να φύγει ένας ερευνητής από τις ΗΠΑ, διότι έχει δημιουργηθεί ένα κλίμα ανασφάλειας για το μέλλον. Η επίθεση στο Χάρβαρντ δεν είναι καθόλου τυχαία. Προσπαθώντας να βυθιστεί τη ναυαρχίδα της εκπαίδευσης και της έρευνας, ο Τραμπ δημιουργεί μια κατάσταση φόβου για όλους τους υπόλοιπους. Αυτό βάζει σε διηνική θέση όχι μόνο τους ξένους ερευνητές αλλά ακόμα και τους Αμερικανούς» μας είπε ο διακεκριμένος Έλληνας επιστήμονας, προσθέτοντας πως «δεν χωρεί αμφιβολία ότι πολλοί επιστήμονες σκέφτονται να εγκαταλείψουν τις ΗΠΑ και πολλές χώρες θα προσπαθήσουν να κερδίσουν από αυτό».

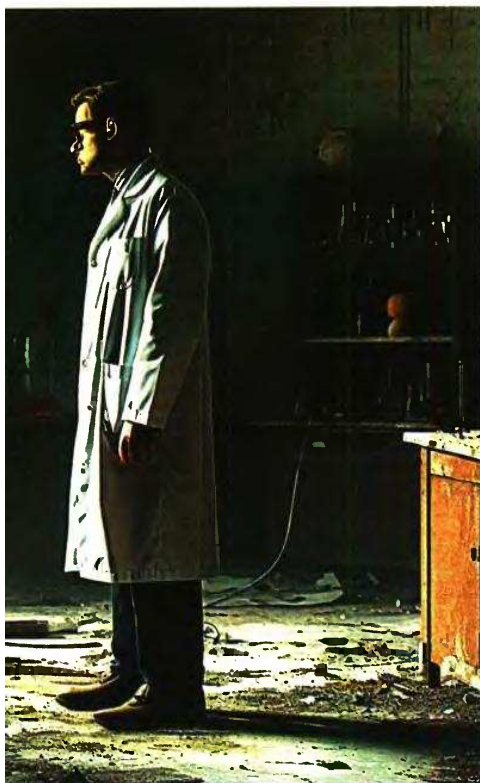
Αναφορικά με τον επαναπατρισμό ελλήνων επιστημόνων ο κ. Αρταβάνης-Τσάκωνας διερωτάται: «Με τι προϋποθέσεις; Με τα διεθνή στάνταρ ή με τα απογοητευτικά ελληνικά δεδομένα; Πληροφορήθηκα πρόσφατα την απαράδεκτη από κάθε άποψη σύμβαση που υπέγραψε ο υπουργός Υγείας για την αλληλοδουσία του DNA των νεογνών από ιδιωτική εταιρεία, πράγμα που δείχνει ότι αφενός στην Ελλάδα κάνει ο καθένας ό,τι θέλει και αφετέρου ότι υπάρχει πλήρης άγνοια για τα επιστημονικά θέματα. Εχω την ελπίδα ότι η κυβέρνηση θα αναθεωρήσει τη σύμβαση γιατί μας εκθίγει».

Πάντως, για να πετύχει το brain gain, ο κ. Αρταβάνης-Τσάκωνας εκτιμά ότι «θα πρέπει να υπάρξει ένα σχέδιο. Πού θα πάνε αυτοί οι άνθρωποι; Υπάρχουν θέσεις και σε ποια πανεπιστήμια και ερευνητικά ιδρύματα. Και εφόσον έλλουν, ποιες θα είναι οι προοπτικές τους για επαγγελματική ανέλιξη; Και φυσικά θα πρέπει να δοθούν χρήματα για την έρευνα, και μάλιστα με τον ορθό τρόπο. Και εδώ τα ερωτήματα που θα πρέπει να απαντηθούν είναι πολλά. Ποιος θα είναι ο μισθός τους; Θα μπορούν να φέρουν και να συντηρήσουν τις οικογένειές τους; Ποιος φορέας θα δίνει τα χρήματα για τους ίδιους και τις ερευνητικές ομάδες τους; Αν δεν απαντηθούν αυτά τα ερωτήματα, θα μου ήταν πολύ δύσκολο να συμβουλευόμους στους νέους συναδέλφους να επαναπατριστούν. Γιατί είναι άλλο πράγμα ο πατριωτισμός και η νοσταλγία και άλλο η σκληρή πραγματικότητα».

Ο κ. Αρταβάνης-Τσάκωνας θεωρεί κομβικής σημασίας το να αποφασιστούν οι τομείς στους οποίους θα πρέπει να εστιάζει η χώρα και εκτιμά ότι ένα από τα πεδία θα πρέπει να είναι και αυτό της Βιολογίας, επειδή «αφενός υπάρχει εξαιρετικό ανθρώπινο δυναμικό και αφετέρου είναι ένας τομέας αιχμής. Είναι πολύ σημαντικό λοιπόν να γνωρίζουν όσοι επιστρέφουν για να κάνουν βασική έρευνα στη Βιολογία, μια επιστήμη αιχμής του 21ου αιώνα που υποστέχει ριζοσπαστικές θεραπείες στις αρρώστιες που μαστιούν την ανθρωπότητα και την ανθρώπινη ύπαρξη, ότι θα υπάρχει προοπτική για τη δουλειά τους και μακροχρόνια επένδυση. Αυτό βεβαίως προϋποθέτει να ανιληφθεί η κυβέρνηση ότι η καινοτομία στον τομέα αυτόν, που τελικά είναι παραγωγικότερη στον τόπο μας, δεν φυτρώνει στα δέντρα!».

22%

των ελλήνων επιστημόνων που απάντησαν θετικά στο ενδεχόμενο επαναπατρισμού – στο πλαίσιο σχετικής έρευνας που διενεργήθηκε από το Deon Policy Institute – δήλωσε πως θα αποδεχόταν τον σημερινό μισθό που είναι περίπου 2.250 ευρώ, ενώ ένα ποσοστό 23% θα ζητούσε έναν μισθό γύρω στις 7.500 ευρώ

ΠΟΓΚΡΟΜ ΣΤΗΝ ΑΜΕΡΙΚΗ Κλειστές πόρτες στην Ελλάδα

Μια κοσμοϊστορική μεταστροφή στις ΗΠΑ

ΓΝΩΜΗ
Του **Στάθη Γουργούρη**

Με τις πρωτοφανείς συνθήκες ακύρωσης κονδυλίων και κυβερνητικής παρέμβασης στα αμερικανικά πανεπιστήμια, που δυσχεραίνει τη λειτουργία τους και σε κάποιες περιπτώσεις την καταργεί, θα υπάρξει ανυπολόγιστο brain drain από τις ΗΠΑ. Μιλώμε πλέον για μια κοσμοϊστορική μεταστροφή.

Εκοντας ανέλθει σε θέση παγκόσμιας ισχύος μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο και την καταστροφή που επέφερε στην Ευρώπη, οι κυβερνήσεις των ΗΠΑ επένδυσαν τεράστια κονδύλια του κρατικού προϋπολογισμού για πρώτη φορά στα αμερικανικά πανεπιστήμια, ιδιαίτερα στις φυσικές επιστήμες, τα μαθηματικά, την ιατρική, την τεχνολογία και τη διεθνή πολιτική, απορροφώντας συνάμα τα κορυφαία μυαλά από την Ευρώπη. Το γεγονός αυτό άλλαξε ριζικά τη μορφή των πανεπιστημίων και δημιούργησε τα γνωστά πρότυπα.

Το έκαναν δεύτερη φορά μετά την κατάρρευση του σοβιετικού κόσμου απορροφώντας αμέσως τους κορυφαίους ρώσους φυσικούς επιστήμονες και το συνέχισαν έκτοτε προσελκύνοντας και εκπαιδεύοντας τους ευρύτερους νέους και νέες από οπουδήποτε στην υφήλιο, κυρίως δε τις ασιατικές χώρες, δημιουργώντας το πρώτο και μοναδικό μέχρι στιγμής μοντέλο του λεγόμενου παγκόσμιου πανεπιστημίου.

Μέχρι τώρα, το 2025, η κυβέρνηση Τραμπ με αστραπιαίους ρυθμούς καταστρέφει ό, τι χτίστηκε διεξοδικά σε πάνω από μισόν αιώνα κυριαρχίας. Το γιατί το κάνει είναι μια περίπλοκη ιστορία η οποία χρειάζεται ιδιαίτερη εξήγηση και θα μας απασχολήσει σε άλλο κείμενο προσεχώς. Γεγονός είναι ότι εντελώς ξαφνικά και απροσδόκητα δημιουργείται ένα κενό αέρος, μια έξωθεν δύνη που κινητοποιεί δραстικές συνθήκες φυγής ανυπολόγιστων επιστημονικών και ερευνητικών δυναμικών. Πρόκειται για πρωτοφανή συγκυρία brain gain σε παγκόσμια κλίμακα, που αφορά βεβαίως και την Ελλάδα. Οι έλληνες επιστήμονες, όσο και να διαπρέπουν στο εξωτερικό, πάντα νοιάζονται για τη χώρα τους και θα επέστρεφαν αν ήταν σίγουροι ότι δεν θα αντιμετώπιζαν εμπόδια στις επαγγελματικές τους ευθύνες και προσδοκίες. Όμως, για να εκμεταλλευτεί η Ελλάδα - αλλά και η Ευρώπη γενικά - τη σπάνια αυτή συγκυρία πρέπει να κινηθεί άμεσα και δυναμικά. Οι έλληνες ερευνητές στο μυαλό τους θα μπορούσαν να

επιστρέψουν αύριο, πλην όμως οι τομείς εργασίας τους, τα εργαστήριά τους, οι υποδομές έρευνας, δεν μπορεί να εμφανιστούν ως διά μαγείας. Εκεί βρίσκεται το μεγαλύτερο πρόβλημα.

Ενα εργαστήριο στις φυσικές επιστήμες χρειάζεται έναν μίνιμουμ προϋπολογισμό 5 εκατομμυρίων τον χρόνο. Και βέβαια χρειάζεται και προσωπικό - κανείς δεν μπορεί να κάνει έρευνα μόνος του. Και μάλιστα εξειδικευμένο προσωπικό.

Κυρίως όμως χρειάζεται χρόνο. Καμία σοβαρή έρευνα δεν αποδίδει σε 1-2 χρόνια. Χρειάζεται τουλάχιστον ένας οριζόντιος δεκαετίας. Απαιτείται, λοιπόν, σοβαρή επένδυση και σε υποδομές, υλικά, προσωπικό κ.λπ., αλλά κυρίως χρειάζεται επένδυση στον χρόνο. Ο χρόνος είναι ένα εξίσου υλικό αντικείμενο άξιο επένδυσης, όσο ένα ακίνητο ή ένα μηχανήμα. Κι αυτό στην Ελλάδα είναι άγνωστο δυστυχώς. Η επιθυμία άμεσου κέρδους ακυρώνει κάθε σχέδιο, χρεοκοπεί τις δυνατότητες κάθε οράματος.

Χρειάζεται, λοιπόν, μια αλλαγή συμπεριφοράς και αντίληψης των πραγμάτων - όχι μόνο όσον αφορά την Ελλάδα αλλά την Ευρώπη γενικά. Δεν μπορεί, φέρ' ειπείν, η Ευρωπαϊκή Ένωση, αντιμετωπίζοντας την ολέθρια πολιτική της κυβέρνησης Τραμπ, να υπολογίζει σε προϋπολογισμό 800 δισεκατομμυρίων για πολεμικούς εξοπλισμούς και 500 εκατομμυρίων για την επιστημονική έρευνα. Χωρίς σοβαρή επιστημονική έρευνα σε θέματα δημόσιας υγείας, τεχνολογίας, αλλά και διεθνούς πολιτικής και πολιτισμού, μια κοινωνία παραμένει ανεπάρκιστη ενώπιον του μέλλοντος, ό, τι οπλίσιμους και να διαθέτει.

Ο κ. **Στάθης Γουργούρης** είναι καθηγητής Συγκριτικής Λογοτεχνίας και Κοινωνικών Σπουδών στο Columbia University.

“
Οι έλληνες ερευνητές στο μυαλό τους θα μπορούσαν να επιστρέψουν αύριο, πλην όμως οι τομείς εργασίας τους, τα εργαστήριά τους, οι υποδομές έρευνας, δεν μπορεί να εμφανιστούν ως διά μαγείας

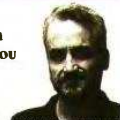
“
Αν θέλουμε να «επιστρέψουν» επιστήμονες, θα πρέπει μάλλον να ενδυναμώσουμε ένα διαφοροποιημένο μοντέλο επιστημονικής γνώσης, έρευνας και τεχνολογίας

Καιρός για ένα νέο Ματαρόα;

Μεγαλώσαμε με την ιστορία του Ματαρόα. Τότε που, 1945, ο Ροζέ Μιλιέζ μάζεψε νέα παιδιά, καταρρακωμένα από την Κατοχή και τον Εμφύλιο, τις «μεγάλες ελπίδες της Ελλάδας», και τα έστειλε, σαν σε Κιβώτο του Νώε, με το θρυλικό πλοίο Ματαρόα, στη Γαλλία για σπουδές. Δημιουργώντας, εν πολλοίς, την πιο εμβληματική γενιά ελλήνων πανεπιστημιακών, ερευνητών και διανοουμένων «του εξωτερικού». Είναι η στιγμή για την Ευρώπη να σκεφτεί κάπως έτσι, και να φτιάξει ένα καινούριο Ματαρόα για τους πανεπιστημιακούς που θέλουν να εγκαταλείψουν την... Τραμπιλανδία. Θα μπορούσε να δημιουργηθεί μια γενική στρατηγική «προσελεύσεως επιστημόνων» στην Ευρώπη, με αφορμή τις τελευταίες εξελίξεις στα αμερικανικά πανεπιστήμια. Ξεκινάς λέγοντας ναι, με ενθουσιασμό. Κι όμως, όσο το ξανασκεφτείς, βλέπεις πόσο πιο πολύπλοκα είναι τα πράγματα. Ξεπερνώντας την ειρωνεία: μια Ευρώπη που σκέφτεται όλο και περισσότερο τον εαυτό της ως «ήπειρο-φρούριο», είναι το λιγότερο υποκριτικό να θέλει επίσης να αυτοπροβληθεί και ως ηγέτης ανοικτότητας και της ελευθερίας για την (πανεπιστημιακή) μετανάστευση. Και το λέω αυτό και με βάση την εμπειρία του πόσο έχει αλλάξει το καθεστώς βίζας και επέκτασης αδειας παραμονής (και οι ασφυκτικοί έλεγχοι τους) στο βρετανικό πανεπιστήμιο τα τελευταία χρόνια.

As είμαστε λοιπόν ειλικρινείς. Η μεγάλη κρίση που συνταράσσει τα αμερικανικά πανεπιστήμια, αλλά και οι πολύ πιο υποδόριες κρίσεις που σοβούν σε χώρες της Κεντρικής Ευρώπης και στη Βρετανία, δείχνουν ότι κάτι βαθύτερο διακυβεύεται αυτή τη στιγμή. Κι αυτό είναι η έννοια της ελεύθερης ανώτατης παιδείας και της αειεργαγής και κινητικής πρωτοποριακής έρευνας. Ποιες συντονισμένες πολιτικές απαιτούνται για να τις υποστηρίξουμε και να τις εξασφαλίσουμε; Σε αυτό το ζήτημα είναι που και η Ελλάδα πρέπει, πρώτ'

ΓΝΩΜΗ
Του **Δημήτρη Παπανικολάου**

απ' όλα, να πάρει θέση. Οι λεονταρισμοί του Τραμπ στα αμερικανικά πανεπιστήμια, πέρα από τα ανθρωπίνια δράματα που δημιουργούν (έχω φοιτήσει που δεν ξέρουν ακόμα αν θα μπορέσουν να πάρουν την υποτροφία τους και φοιτητική βίβα για την Αμερική τον Αύγουστο), θέτουν πιο γενικά το ζήτημα του ελέγχου. Όλο και περισσότερο, νέες μορφές κυβερνοκρατορίας και βιοπολιτικής εξουσίας απαιτούν να ελέγχουν τις πιο δυναμικές πλευρές της δημόσιας σφαίρας, της διανοητικής, της παραγωγής γνώσης, της τεχνολογικής και βιοτεχνολογικής έρευνας. Με τον Τραμπ αυτό φαίνεται με τρόπο ωμό. Στον κόσμο που προτείνει, πανεπιστήμιο σημαίνει υπάκουο φοιτητής, ταχική διοστομοποίηση του επιπέδου διδασκαλίας, εργαλειοποιημένη και απολύτως εμπορευματοποιημένη έρευνα, επιτήρηση ιδεών, αναπαραγωγή status quo. Το πρόβλημα δεν είναι ότι ο ίδιος θέλει να την επιβάλει άγρια και αμέσως, το πρόβλημα είναι ότι αυτή η εκδοχή πανεπιστημίου διαχέεται όλο και περισσότερο ως η μοναδική «ρεαλιστική» λύση για την έρευνα και την ανώτατη παιδεία σήμερα. Τούτο δείχνει, άλλωστε, και η διάθεση των προέδρων πολλών μεγάλων πανεπιστημίων της Αμερικής να διαπραγματευτούν εν τέλει με τον Τραμπ, αλλά και να ιδέα ότι άλλες χώρες πρέπει τώρα κάπως να «εκμεταλλευτούν» αυτή την Εξόδο επιστημόνων, για τη δική τους οικονομική και τεχνολογική ευρωστία.

Που σημαίνει: αν πραγματικά θέλουμε να «επιστρέψουν» επιστήμονες από την Αμερική και άλλες χώρες που θα χτυπηθούν από την πολυοργανική πανεπιστημιακή και ερευνητική κρίση που έρχεται, θα πρέπει μάλλον να ενδυναμώσουμε ένα διαφοροποιημένο μοντέλο επιστημονικής γνώσης, έρευνας και τεχνολογίας. Ανοικτό, δημόσιο, δημοκρατικό, συμμετοχικό, απροσδόκητο, ένα μοντέλο όπου το επιστημονικό παράδειγμα και το ερευνητικό ερώτημα (και όχι η κερδοφόρος δυνατότητα τους) να έχουν την απόλυτη προτεραιότητα, και η διάχυση της έρευνας να είναι προσαρμοσμένο. Είναι σε θέση η Ευρώπη (και μαζί της η Ελλάδα) να σπρώξει μια τέτοια εκδοχή επιστημονικής γνώσης και διδασκαλίας, που άλλωστε είναι και στις βασικές της διακρίξεις. Και ταυτόχρονα θα είναι έτοιμες όδες συμμετέχουσες στα γρανάδια του σύγχρονου νεοκαπιταλιστικού πανεπιστημίου, να μπουν σε μια άλλη λογική εργασίας, αμοιβής και συνεργασίας; Είναι, σήμερα, καιρός για Ματαρόα;

Ο κ. **Δημήτρης Παπανικολάου** είναι καθηγητής Νεοελληνικών και Πολιτισμικών Σπουδών στο Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης.

ILLUSTRATION: ΤΟ ΒΗΜΑ